
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Gazi
1926

VİDEOLARIN KONUŞMA BECERİSİ ÜZERİNE ETKİSİ: ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE DİĞER PAYDAŞLARIN GÖRÜŞLERİ

Rukiye Yükselay

YÜKSEK LİSANS TEZİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

ŞUBAT, 2022

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren 1 (bir) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Rukiye

Soyadı : YÜKSELAY

Bölümü : Eğitim Teknolojisi

İmza :

Teslim tarihi :

TEZİN

Türkçe Adı: Videoların Konuşma Becerisi Üzerine Etkisi: Öğretmen, Öğrenci ve Diğer Paydaşların Görüşleri

İngilizce Adı: The Effect of Videos on Speaking Skills: Opinions of Teachers, Students and Other Stakeholders

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Rukiye YÜKSELAY

İmza: ……...

JÜRİ ONAY SAYFASI

Rukiye YÜKSELAY tarafından hazırlanan "Videoların Konuşma Becerisi Üzerine Etkisi: Öğretmen, Öğrenci ve Diğer Paydaşların Görüşleri" adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Prof. Dr. Gülgün BANGİR ALPAN
Eğitim Programları ve Öğretim, Gazi Üniversitesi ……

Başkan: Prof. Dr. Eda GÜRLEN
Eğitim Programları ve Öğretim, Hacettepe Üniversitesi ……

Üye: Prof. Dr. Mehmet KARA
Türkçe Eğitimi, Gazi Üniversitesi ……

Tez Savunma Tarihi: 03/02/2022

Bu tezin Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Yücel GELİŞLİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü ……

Babaanneme

TEŞEKKÜR

Son derece hassas davranarak tezimi yazarken bana engin bilgisiyle yardımcı olan danışmanım, değerli hocam Prof. Dr. Sayın Gülgün BANGİR ALPAN'a; tezimin savunma aşamasında görüş ve önerileri ile getirdikleri değerli katkılarından dolayı Prof. Dr. Sayın Eda GÜRLEN'e ve Prof. Dr. Sayın Mehmet KARA'ya; tez yazım sürecinde manevi anlamda benden desteğini esirgemeyen kök ailem olan sevgili GENÇ ailesine; sadece tez sürecinde değil hayatımın çoğu yerinde bana adeta koçluk yapan, maddi manevi elimden tutan canım eşim Hacıali YÜKSELAY'a teşekkürlerimi sunarım.

VİDEOLARIN KONUŞMA BECERİSİ ÜZERİNE ETKİSİ: ÖĞRETMEN, ÖĞRENCİ VE DİĞER PAYDAŞLARIN GÖRÜŞLERİ

(Yüksek Lisans Tezi)

Rukiye Yükselay

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Şubat, 2022

ÖZ

Bu çalışmanın amacı öğretmen, öğrenci ve diğer paydaş olarak farklı meslek çalışanlarının (mühendis, avukat, vergi müfettişi, memur, müzisyen, okul idarecisi, diyetisyen, editör, ev hanımı, gazeteci, gelir uzmanı, iç mimar, istatistikçi, işletmeci, kamu yöneticisi, bilgisayar teknikeri, muhasebeci, akademisyen, çocuk bakıcısı, danışman, pastane çalışanı, psikolog, sigorta uzmanı, tiyatro oyuncusu, vaiz, bankacı, yazar ve yönetmen) görüşlerine göre videoların, görüşleri alınan katılımcıların ve onların çevresindekilerinin konuşma becerilerini nasıl etkilediğini nitel araştırma yöntemiyle ortaya koymaktır. Nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim deseni seçilerek gerçekleştirilmiş olan çalışmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Verilerle içerik analizi yapılmıştır. Öğretmen, öğrenci ve diğer paydaşlarla yapılmış görüşmelerde tüm paydaşların videoların konuşma becerisine etkilerine yönelik gözlemlerini derinlemesine betimlemek amaçlanmıştır. Araştırma ile toplanan verilerin özellikle; videoların izleyenlerin konuşma becerileri üzerinde bıraktığı etkiyi betimlemesi, eksikliklerin tespit edilmesi ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik çözümler sunarak olası diğer çalışmalara ışık tutacağı; konuşma becerileri ağırlıklı videolar hazırlayan kişi ve kurumlara video üretiminde rehber olacağı; farklı disiplinlerde yetişmiş meslek çalışanlarının video izleyenlerin konuşma becerisi üzerindeki görüşleri, deneyimlerinin çalışmaya zenginlik katacağı, dolayısıyla çalışma grubu farklılığı nedeni ile ilgili diğer araştırmalara ışık tutacağı; araştırma sonucunda elde edilmiş olan bulguların bu konuda yapılacak diğer araştırmalara da yardımcı olacağı umulmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre videoların hem yetişkinleri (öğretmen ve diğer paydaşlar) hem çocukları (öğrenci ve okul öncesi olanlar) daha çok olumsuz etkilediği ortaya çıkmıştır. Katılımcıların görüşlerine göre bu videolar, yetişkinleri %55 oranında olumsuz etkilerken çocukları %75 oranında olumsuz etkilemektedir. Buna göre getirilen öneriler şunlardır: Öğrencileri olumsuz etkileyen youtuber ve popüler çizgi filmlerin kontrolü sağlanmalıdır. Öğretmenler tarafından öğrenciler için bu konuda metinlerarasılık yapılarak videoların olumlu yanları kalıcı hale getirilmelidir. Dil uzmanları, "İnternet jargonu" ile ilgili

derinlemesine çalışma yapmalıdır. Konuşmaya yeni başlayan çocukların videolar yüzünden ifade edici dilinin zayıflması önlenmelidir. Hem örtük hem örgün eğitimler ile yetişkinlerin de farkındalığı artırılmalıdır. Bu çalışma sadece öğrenciler ile yapılarak yeni neslin videolara karşı ilgi, tutum ve becerileri derinlemesine araştırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler : Videolar, Konuşma becerisi, Paydaş görüşleri
Sayfa Adedi : 77 + xiv
Danışman : Prof. Dr. Gülgün BANGİR ALPAN

THE EFFECT OF VIDEOS ON SPEAKING SKILLS: OPINIONS OF TEACHERS, STUDENTS AND OTHER STAKEHOLDERS

(M.S. Thesis)

Rukiye Yükselay

GAZİ UNIVERSITY

GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES

February, 2022

ABSTRACT

The aim of this study is to reveal how the videos affect the speaking skills of the participants and their surroundings, according to the opinions of teachers, students and different professionals as other stakeholders (engineer, lawyer, tax inspector, civil servant, musician, school administrator, dietitian, editor, housewife, journalist, income specialist, interior designer, statistician, business manager, public administrator, computer technician, accountant, academic, babysitter, consultant, bakery worker psychologist, insurance expert, theater actor, preacher, banker, writer and director) by using qualitative research method. Semi-structured interview form was used in the study, which was carried out by choosing the phenomenology design from the qualitative research methods. Content analysis was done with the data. In the interviews with teachers, students and other stakeholders, it was aimed to describe in depth the observations of all stakeholders on the effects of videos on speaking skills. It is expected that the data collected through the research to describe the effect the videos had on the viewer's speaking skills; to identify the deficiencies and to shed light on other possible studies by offering solutions to eliminate these deficiencies; to guide people and institutions that prepare speaking-skill weighted videos. It is also expected that the opinions and experiences of professionals trained in different disciplines on the speaking skill of those who watch videos will enrich the study, therefore, it will shed light on other studies related to the study group difference; and the findings obtained as a result of the research will also help other researches on this subject. According to the results of the research, it has been revealed that videos affect both adults (teacher and other stakeholders) and children (students and preschoolers) more negatively. According to the opinions of the participants, these videos affect adults negatively at a rate of 55%, while negatively affecting children at a rate of 75%. Accordingly, suggestions made are as follows: Youtubers and popular cartoons that negatively affect students should be controlled. Teachers should make

the positive aspects permanent by making intertextuality for students on this subject. Linguists should do some in-depth study of "internet jargon". The weakening of the expressive language of children who have just started speaking due to the videos should be prevented. Awareness of adults should also be increased through both implicit and formal training. This study should be conducted only with students and the interests, attitudes and skills of the new generation towards videos should be investigated in depth.

Keywords : Videos, speaking skill, stakeholder opinions
Number of Pages : 77 + xiv
Advisor : Prof. Dr. Gülgün BANGİR ALPAN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU i

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI ii

JÜRİ ONAY SAYFASI iii

TEŞEKKÜR v

ÖZ vi

ABSTRACT viii

İÇİNDEKİLER x

TABLOLAR LİSTESİ xiii

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ xiv

BÖLÜM I 1

GİRİŞ 1

Problem Durumu 1

Araştırmanın Amacı 6

Araştırmanın Önemi 7

Sayıltı 7

Sınırlılıklar 7

Tanımlar 8

BÖLÜM II 9

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR 9

Kuramsal Çerçeve **9**

Video ile Öğrenme Öğretme **9**

Videolar ile Eğitimin İlişkisi **10**

Videoların Konuşma Becerisine Etkisi **12**

İlgili Araştırmalar **19**

BÖLÜM III **26**

YÖNTEM **26**

Araştırmanın Modeli **26**

Araştırmanın Çalışma Grubu **26**

Öğretmenlerin Demografik Özellikleri **28**

Öğrencilerin Demografik Özellikleri **29**

Diğer Paydaşların Demografik Özellikleri **30**

Veri Toplama Aracı **31**

Veri Toplama Süreci **31**

Verilerin Analizi **32**

BÖLÜM IV **33**

BULGULAR VE YORUMLAR **33**

Video İzleme Aracı ile İlgili Bulgular ve Yorumlar **33**

En Çok İzlenen Video Türleri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar **34**

Videolardaki Konuşmaların Özellikleri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar **37**

Videolardaki Konuşmaların Katılımcıya Yansıması ile İlgili Bulgular ve Yorumlar **41**

Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Etkileyen Video Türleri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar **46**

Videolardaki Konuşmaların Öğrencilere Yansıması ile İlgili Bulgular ve Yorumlar **48**

Katılımcılar Tarafından Videolardan Konuşmalarıyla Model Alınanlar ile İlgili Bulgular ve Yorumlar **50**

BÖLÜM V **51**

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER **51**

Tartışma **51**

Sonuç **54**

Öneriler **55**

KAYNAKLAR **57**

EKLER **63**

Ek 1. Öğrenci Bilgi Formu **64**

Ek 2. Öğrenci Görüşme Formu **65**

Ek 3. Öğretmen Bilgi Formu **68**

Ek 4. Öğretmen Görüşme Formu **69**

Ek 5. Diğer Paydaşlar Bilgi Formu **72**

Ek 6. Diğer Paydaşlar ile Görüşme Formu **73**

Ek 7. Etik Kurul Onay Belgesi **76**

Ek 8. Özgeçmiş **77**

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. *Sosyal Medyanın Tarihçesi*.....2

Tablo 2. *Öğretmenlerin Demografik Özellikleri*.....28

Tablo 3. *Öğrencilerin Demografik Özellikleri*.....29

Tablo 4. *Diğer Paydaşların Demografik Özellikleri* 30

Tablo 5. *Video İzleme Aracı*.....33

Tablo 6. *En Çok İzlenen Video Türleri* 34

Tablo 7. *Videolardaki Konuşmaların Özellikleri*.....37

Tablo 8. *Videolardaki Konuşmaların Katılımcıya Yansıması* 41

Tablo 9. *Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Etkileyen Video Türleri*.....46

Tablo 10. *Videolardaki Konuşmaların Öğrencilere Yansıması*.....48

Tablo 11. *Katılımcılar Tarafından Videolardan Konuşmalarıyla Model Alınanlar* 50

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

DP	Diğer Paydaşlar
Ö	Öğretmen
Öğ	Öğrenci

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, sayıltıları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

Problem Durumu

Sürekli gelişmekte olan teknolojinin üzerine son yıllarda dijital kaynaklar da eklenince teknoloji daha da etkili olmaya başlamıştır. Özellikle internetin yeri, birçok alandaki gelişmeler için önem göstermektedir. Bilgi paylaşımının çok yaşandığı 21. yüzyılda internet -bilinçli kullanıldığı takdirde- insan yaşamında etkili bir rol oynamaktadır. Bilgiye daha rahat ulaşılmasını sağlayan internetin bakış açısına küresel bir çerçeve çizdiği söylenebilir.

İnternet için milyonlarca bilgisayarı birbirine bağlayan bir düzendir denilebilmektedir (Geray, 2002, s. 24). Bir başka tanımla internet "Bilgiye kolay, ucuz, hızlı ve güvenli ulaşımın günümüzdeki en geçerli yoludur" (Sevindik, 2008). Bu tanımlardan hareketle internetin yaşamımızdaki yerinin yadsınamaz olduğuna vurgu yapılabilir.

İnternetin hem olumlu hem olumsuz etkileri bulunmaktadır. Çalık ve Çınar (2009) internetin olumlu etkilerini şu şekilde sıralamışlardır: İstenilen bilgiye istenilen zamanda ulaşılarak zamandan tasarruf edilmesi, bilgilerin ve düşüncelerin daha geniş kitlelere yayılması dolayısıyla yaşam standartlarının yükselmesi. Çalık ve Çınar (2009) internetin olumsuz etkilerini de şöyle sıralamışlardır: Aile bireyleri arasında da genel anlamda da iletişimin azalması, bilgiye hızlı ulaşmanın getirdiği tembellik, devamlı bilgisayar başında olmanın getirdiği sağlık sorunları, etik sorunlar, çocuk istismarı, özel hayat kavramının ihlali vb.

Dünyada internetin ilk olarak 1969'da ABD Savunma Bakanlığında ARPANET'in kurulması ile başladığı bilinmektedir. Türkiye'de ise internet, 12 Nisan 1993'te TUBİTAK-

ODTÜ (TR-NET) iş birliği ile DPT Projesi bünyesinde kullanılmaya başlanmıştır. 1993 yılında Türkiye'de internet kullanılmaya başlanmasına rağmen sosyal medya daha geç hayata girmiştir. İlk olarak 2003, 2004 yıllarında Linkedin, My Space ve Facebook kurulmuş ve kullanılmaya başlanmıştır. Sosyal medyanın tarihçesi aşağıdaki şekilde verilmekte ve açıklanmaktadır.

Tablo 1

Sosyal Medyanın Tarihçesi

2003	Linkedin
2003	Linkedin
2004	Myspace
	Facebook
	Flickr
	Digg
2005	Reddit
	Yotube
2006	Twitter
2007	Tumblr
2009	Foursquare
2010	Instagram
	Pinterest
	Google Buzz
2011	Google Plus
	Snapchat
2012	Vine
	Pheed
	Sulia
	Thumb
	Tinder
2013	Medium
	Kleek
	Viddy
2014	Atmospheir
	Learnist
2015	Periscope
	Scorp

Kaynak: Taş, G. (2015). *Dijital ajanslar*. http://www.dijitalajanslar.com/sosyal-medya-tarihcesi adresinden alındı.

Tablodan sosyal medya tarihçesine kısaca bakıldığında şu aşamalarla karşılaşılmaktadır: 2004; Linkedin, Facebook, MySpace, Digg ve Flickr ile karşılaşılmaktadır. 2005'te Reddit ve YouTube.com kullanılmaya başlanmıştır. YouTube'da "Me at the Zoo" (Ben, hayvanat bahçesindeyken) adlı video 23 Nisan tarihinde internete yüklenmiştir. 2006'da Twitter ve MySpace'in tanıtıldığı yıl olmuştur. 2007'de Tumblr bir microblogging sitesi olarak tanıtılmıştır. 2010'da Instagram, Pinterest ile sahneye çıkmıştır. Google, Gmail ile çalışan bir sosyal ağ sitesi olan Buzz'ı tanıtıma çıkarmıştır. Foursquare, her yerden check-in yapmayı mümkün kılan değişiklikler ile devam etmiştir. 2011'de Snapchat kısa süreliğine paylaşım yapılabilecek bir sosyal medya ağı olarak ortaya çıkmış, fotoğraf ve videolar paylaşmaya olanak sağlamıştır. 2012'de Vine, video paylaşım ağlarına eklenmiş ve Twitter tarafından tanıtımı yapılmıştır. Pheed, Sulia, Thumb, Tinder gibi sosyal ağ siteleri devreye girmiştir. 2013'te Medium, bir blogging platformu olarak tanıtılmıştır. Aynı yıl ortaya çıkan Kleek bir sosyal ağ, Viddy ise video bazlı sosyal medya paylaşımları yapılabilen bir web sitesidir. 2014'te Atmospheir ve Learnist ortaya çıkmıştır. 2015'te Periscope ilk önce iOS ile ortaya çıkmış sonrasında da Android uygulaması ile zirveye ulaşan bir canlı yayın platformu olarak kitlelere ulaşmıştır. Periscope Twitter'a ait bir ağdır ve sosyal medya kullanıcıları bununla canlı yayın yapabilme imkânı sağladığından bu ağın daha da büyüyeceği öngörülmektedir. Scorp, video paylaşım odaklı yeni bir sözlük denemesi olarak genç kitlenin yoğun ilgisini üzerine çekmiştir (Taş, 2015).

Sosyal medyanın tarihçesinden anlaşıldığı gibi videonun tarihçesinin de buna paralel olarak gittiği söylenebilir. Sosyal medya sayfalarının içerisinde videolara rastlamak mümkündür. Ağlarla ulaşılabilen videolara da bu sayfalarda rastlanabilmektedir. Video paylaşım siteleri; insanların günlük hayatlarından, geçmiş ya da gelecek olaylardan, akla gelebilecek her tür videoyu sanal ortamda paylaştığı sitelerdir olarak tanımlanabilir (Kaya, 2016). Bu sitelerden bazıları şunlardır: Youtube, Vimeo, Facebook, Instagram, Twitter, Dailymation, Yahoo, Myspace, Hulu, Metacafe, Megavideo vb.

Videolar sesli ve görüntülü ya da sadece sesli ve sadece görüntülü olabilmektedir. Videoların görüntülü ve sesli olanları görme yanında işitme duyusuna da seslenmektedir. İzleyiciler görüntülere eşlik eden müzik, konuşma ve şarkı sesi ile karşılaşmaktadırlar. Videolar, müzik klipleri dışında internet ortamında pazarlamadan, uzaktan eğitime kadar birçok alanda kullanılmaktadır. Örneğin; sosyal medya iletişimde güçlü bir kanal olması sebebiyle doğru planlandığında ve yönetildiğinde eşsiz bir pazarlama iletişimi olabilmektedir (Kocabaş, 2012). Günümüz nesli dijital kaynaklarla beslendiğinden eğitimlerinde de videoları daha sık

kullanabilmektedirler. Özmen ve Yıldırım'a göre Youtube, Dailymotion gibi sayfalar pedagojik bir araç olarak kullanılabilmektedir. Bu sayfalardaki videolar, eğitim öğretim hayatında kullanılabilmekte ve kalıcılığı da sağlama gücüne sahip olabilmektedir (Özmen ve Yıldırım, 2011).

Konuşma ağırlıklı videolar, konuşma niteliklerinin yanında izleyenlerde bıraktığı etkiler açısından da önemlidir. Genel olarak insanlar kiminle konuşursa ya da kimi dinlerse istemeden konuşan kişinin etkisinde kalabilir ve konuşmaları etkilenebilir. Bu olumlu şekilde olabileceği gibi olumsuz da olabilir. Bunun ne yönde olacağı o kişinin kendisini ne kadar geliştirdiğiyle, konuşma becerisinin ne kadar yerleşik olduğuyla ilgili olabilir. Her insan, farklı birer dünyadır. Bu dünyaları hayatın her alanında olan videolar etkileyebilir. Videoların neden izlendiği sorulduğunda birçok değişik yanıt gelmiştir. Bu da birçok değişik yaşantının, birçok değişik dünyanın olduğunu gösterir. Örneğin genel kültürü geliştirmek isteyen kişiler olduğu gibi yemek tariflerini almak için izleyen kişiler de vardır. Yemek tariflerini genellikle yemek yapmayı seven kişiler izlemektedir ya da oyun videolarını genellikle oyun izleyen kişiler takip etmektedir. İlgi alanlarına göre videoların izlenme amacı değişiklik göstermektedir. Bu ilgi alanları değişik kişilerin olduğu temel alınırsa konuşma becerisinin de videolardan değişik oranda etkileneceği söylenebilir.

Konuşma, seslerin ve işaretlerin anlamlandırılmasıyla mesaja dönüştürülmesini sağlayan hem fiziksel hem zihinsel bir süreçtir. Konuşma, düşüncelerin ve duyguların şekillendirilmiş halidir. Konuşmada birçok organ kullanılır, bu yüzden karmaşık bir süreçtir. Ayrıca konuşmanın gerçekleşmesi için seslerden kurulu bir dil mekanizmasının varlığı gerekir (Erdem, 2014). Erdem'in bu açıklamasına göre konuşmanın sıradan bir beceri olmadığı görülmektedir. Sıradan olsaydı iletişim sorunları da olmazdı diye düşünülmektedir.

Gözlem gibi diğer bilgi edinme vasıtaları da aynı zamanda dil gelişimine olumlu katkılar sunmaktadır. İnsanların bilgi adına hafızalarına yerleştirdikleri her türlü uyaran dili de meydana getirmektedir. Özellikle kelime kazanımı ve kelime hazinesi dilin oluşumunu sağlayan en önemli vasıtadır (Erdem, 2014). Kelime kazanımı iyi olursa konuşma becerisi de iyi olacaktır. Bireyler karşısındakine ne kadar çok kelime biliyorlarsa kendilerini o derece iyi aksettireceklerdir. Bu nedenle ki kelime kazanımının, konuşma becerisine-kendini iyi ifade etmeye önemli katkısı vardır.

Kendini ifade etme olarak da adlandırılabilen konuşma becerisi; farklı şekillerde sınıflandırılmaktadır. Örneğin Yaman (2010)'ın sınıflandırmasına göre hazırlıksız konuşmalar, hazırlıklı konuşmalar ve karşılıklı konuşmalar olmak üzere üçe ayrılmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığının sınıflandırmasına göre ikna etme, eleştirel konuşma, katılımlı konuşma, tartışma, kendini karşısındakinin yerine koyarak konuşma (empati kurma), güdümlü konuşma, kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma, serbest konuşma, yaratıcı konuşma ve hafızada tutma tekniği olmak üzere ona ayrılmaktadır (İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı, 2006, s. 63-64).

Kişinin eğitiminde yemek içmek, yürümek kadar doğal eylemlerden biri olan konuşmanın etkin, düzgün ve anlamlı olabilmesi için üç eğitim yolu vardır;

- Nefes ve ses eğitimi
- Telaffuz eğitimi
- Entonasyon eğitimi (Selen, 1976, s. 97).

Bu eğitimleri örgün ya da örtük yolla almış kişilerin konuşma becerisinin iyi olacağı düşünülmektedir İyi bir konuşma becerisine sahip olan kişilerin özellikleri şu şekilde sıralanabilir;

Konuşmacı, belli bir amaca göre konuşmalıdır. Amacına uygun konuşurken mantıklı ve pratik düşünebilme yetisi de olmalıdır. Konuşmacı ne zaman ne söyleyeceğini iyi bilmelidir. Konuşmacının amaçtan sonra bir konuşma planı olmalıdır. Konuşurken argümanlara yer vermelidir.

İyi bir konuşmacının amacını belirledikten sonra mutlaka birey ana diline hâkim olması ve hem konuşmayla ilgili hem de seçtiği konuyla ilgili bilgilere sahip olması gerekir. Aynı zamanda konuşurken etkin bir dinleyici de olmalıdır. İyi bir konuşmacı, her açıdan iyi bir gözlemci olmalıdır. Yeteneklerinin farkında olabilen konuşmacı, bunu değerlendirebilmeli ve gerektiğinde bu yeteneklerini sınırlandırabilmelidir. Karşısındaki topluluğa göre üslup takınabilmelidir. Kişiliğin önemini göz önünde bulundurabilmelidir. Öz eleştiri yeteneği üst düzeyde olmalıdır. Söylediklerine öncelikle kendisi inanmış olmalıdır. Olumlu ve güler yüzlü olmalıdır. Uzun süre konuşmanın her zaman iyi olamayabileceğini bilmelidir. Çünkü anlatılanlardan çok dinleyicilerin ne orada duyduğu, anlamlandırdığıdır. İyi bir konuşmacının cümleleri açık ve anlaşılır olmalıdır. Az ve öz konuşmalıdır. İstenildiği müddetçe karşısındakine nasihat vermelidir, düşünceleri sorulursa onları aktarmalıdır. Başkalarının arkasından konuşmamalıdır. Kendinden söz etmemeli, alçakgönüllü davranmalıdır. Görüş ve düşünceyi hoşgörü içerisinde karşılamalıdır. Sesini yükseltmemeli, öfkelenmekten uzak durmalıdır. İnsanları övgüde de yergide de kıvamında olunmalıdır. Yeri geldikçe nezaket kelimelerini kullanmalıdır.

İyi diksiyona sahip olmalı, her bir kelimeyi rahatça boğumlayabilmelidir. Ses tonu canlı olmalıdır. Dinleyici, konuşan kişiyi rahatlıkla duyabilmelidir. Beden dilini en verimli şekilde kullanabilmelidir.

İyi bir konuşmacı fiziksel şartlara da dikkat etmelidir. Konuşmacı, konuşmanın yapılacağı yere, konuşmanın türüne ve dinleyicilere göre giyinmelidir. Konuşurken dik durmalıdır. Konuşma yapılan yerin ses, ışık gibi faktörleri önceden düzenlenmelidir. Konuşmacı, sesini ortama göre iyi ayarlamalıdır.

Konuşma konusu, karşıdaki kişiyi ilgilendirmelidir. Dinleyicilere kendilerine değer verildiği hissettirilmelidir. Genellemelerden kaçınılmalıdır. Konuşmaya yön verirken karşıdaki kişilerin sosyal ve psikolojik durumları da dikkate alınmalıdır. Söylenecek sözler ve sergilenecek hareketler iyice düşünüldükten sonra karşıdakilere aktarılmalıdır; ayrıca bu konuda kararlı olunmalıdır. Yapıcı konuşulmalıdır (Evliyaoğlu, 1973, s. 86; Özkırımlı'dan aktaran Uçgun, 2007; Yaman, 2010, s. 21).

Konuşma becerisini olumlu ve olumsuz yönde etkileyen bazı unsurlar bulunmaktadır. Bunlar; sosyal, kültürel, ekonomik şartlar; psikolojik yapısından kaynaklanan durumlar ya da çevre olabilmektedir (Sargın, 2006). Ayrıca bu unsurlara son yıllardaki dijital kaynakların yoğunluğundan dolayı videoları varlığı da eklenebilir. Bu sıralanan nedenlerden ötürü herkes iyi bir konuşma becerisine sahip olamayabilir. Bu nedenle öğrencilerin, öğretmenlerin görüşlerinin yanında diğer paydaşların da konuşma becerisi üzerindeki görüşleri, deneyimleri farklı bakış açılarına sahip olabilecekleri için önemli olduğu düşünülmektedir. Çalışmanın problem durumu; videoların, izleyenlerin konuşma becerisine etkilerine ilişkin öğretmen, öğrenci ve diğer paydaşların görüşlerinin incelenmesidir.

Araştırmanın Amacı

Çalışmayı yürüten kişinin Eğitim Teknoloji alanında Yüksek Lisans yapıyor olması ve Türkçe Eğitimi bölümünden mezun olması dolayısıyla "videolar" ile "konuşma becerisi"nin bütünleştirilmesi istendiğinden bu konu üzerinde çalışmaya karar verilmiştir.

Bu çalışmanın amacı öğretmen, öğrenci ve farklı meslek çalışanı olan diğer paydaşların görüşlerine göre videoların, izleyenlerin konuşma becerilerini nasıl etkilediğini ortaya koymaktır. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır.

1. Videolar en çok hangi araçtan izlenmektedir?
2. Videolardan en çok hangi türler izlenmektedir?

3. Konuşma ağırlıklı videolardaki konuşmaların özellikleri nelerdir?
4. Videolardaki konuşmaların katılımcılara yansıması nasıldır?
    a. Yetişkinlere (öğretmenler ve diğer paydaşlar) yansıması nasıldır?
    b. Öğrencilere yansıması nasıldır?
5. Konuşma becerisini etkileyen video türleri nelerdir?
    a. Öğretmenlerin konuşma becerisini etkileyen video türleri nelerdir?
    b. Öğrencilerin konuşma becerisini etkileyen video türleri nelerdir?
    c. Diğer paydaşların konuşma becerisini etkileyen video türleri nelerdir?
6. Videolardan katılımcılar tarafından konuşmalarıyla model alınan kişiler kimlerdir?

Araştırmanın Önemi

Araştırma ile toplanan verilerin özellikle;

1. Videoların izleyenlerin konuşma becerileri üzerinde bıraktığı etkiyi betimlemesi, eksikliklerin tespit edilmesi ve bu eksikliklerin giderilmesine yönelik çözümler sunarak olası diğer çalışmalara ışık tutacağı,
2. Konuşma ağırlıklı video hazırlayan kişi ve kurumlara video üretiminde rehber olacağı,
3. Öğretmen ve öğrencilerin ayrıca farklı disiplinlerde yetişmiş meslek çalışanlarının video izleyenlerin konuşma becerisi üzerindeki görüşleri, deneyimlerinin çalışmaya zenginlik katacağı, dolayısıyla çalışma grubu farklılığı nedeni ile ilgili diğer araştırmalara ışık tutacağı,
4. Araştırma sonucunda elde edilecek bulguların bu konuda yapılacak diğer araştırmalara da yardımcı olacağı umulmaktadır.

Sayıltı

1. Bu araştırmada çalışma grubunu oluşturan öğrenci, öğretmen ve diğer paydaşların görüşmelerde verecekleri yanıtların içten ve samimi olduğu varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

1. Araştırmanın örneklemi ulaşılabilen öğrenci, öğretmen ve diğer paydaşlar olan farklı meslek çalışanlarının görüşleri ile sınırlı olmuştur.

Tanımlar

Konuşma becerisi: Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini sözlü olarak anlatmak, belli bir konudan söz etmek, bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek, söylev vermek, konuşma yapmak, konuşma dili olarak kullanmak, düşüncesini herhangi bir araç kullanarak anlatmaktır (TDK, 2022).

Videolar: Video sözcük olarak Latince "görüyorum" anlamına gelmektedir ve "görüntü işaretleri" ile ilgili bir terimdir (Alkan, 1988). Bu çalışmada bahsedilen videolar, internet üzerinden -eş zamanlı/eş zamanlı olmayan- izlenen videolardır.

Diğer paydaşlar: Araştırma sorularına görüşleriyle katkı getiren farklı meslek çalışanları (mühendis, avukat, vergi müfettişi, memur, müzisyen, okul idarecisi, diyetisyen, editör, ev hanımı, gazeteci, gelir uzmanı, iç mimar, istatistikçi, işletmeci, kamu yöneticisi, bilgisayar teknikeri, muhasebeci, akademisyen, çocuk bakıcısı, danışman, pastane çalışanı, psikolog, sigorta uzmanı, tiyatro oyuncusu, vaiz, bankacı, yazar ve yönetmen) dır.

Film: Sinemalarda gösterilmekte olan eserlerdir (TDK, 2022).

Kısa film: Sinema uzunluğu ülkeden ülkeye değişen ve çok kısa film ile orta uzunluktaki film olarak tanımlanabilir (TDK, 2018).

Çizgi film: Herhangi bir konuyla ilgili art arda çizilmiş resimlerden oluşan sinema filmi olarak tanımlanabilir (TDK, 2022).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Kuramsal Çerçeve

Bu bölümde araştırma ile ilgili alanyazın çalışmalarına yer verilmiştir.

Video ile Öğrenme Öğretme

Video, manyetik bantlar üzerinde yer alan ve sayısal olarak derlenmiş hareketli resimler dizisidir (TDK, 2022). Ayrıca video; sözcük olarak Latince "görüyorum" anlamına gelen ve "görüntü işaretleri" ile ilgili bir terimdir (Alkan, 1988). Videolar günümüzde her alanda kullanılabilmektedir. Hem sosyal hem eğitim hem iş hayatında videonun yeri yadsınamazdır.

Video göze ve kulağa aynı anda seslenebilmektedir, kalıcıdır ve bu nedenle yenilenebilmektedir. Bireysel ve bağımsız öğrenmeye imkân tanımaktadır, dikkat çekici, dağıtım temeline dayalı ulaştırma özelliğine sahip olduğu için parazitlerden arındırılmış bir öğretim ve öğrenim olanağı sağlayabilmektedir şeklinde fikir ileri sürülmektedir (Barkan, 1988, s.180).

Dijital kaynakların çok önemli olduğu bu zamanda eğitimde videoların yeri ayrıdır. Videoların eğitim için önemi de aşağıda sıralanmaktadır;

- Zaman ve mekân esnekliği sağlar.
- Eğitim için maliyet ve zaman tasarrufu sağlar.
- Kurumlar tarafından kendi kendine yönlendirilen ve kendi hızında öğrenmeyi teşvik eder.
- Öğrenen merkezli etkinliklerin etkinleştirilmesi, tarafından iş birlikçi bir öğrenme ortamı yaratır.

- Her öğrenciyi fiziksel olarak dağınık uzmanlar ve meslektaşlar, elektronik öğrenmeye sınırsız erişim sağlar ve malzeme, bilginin güncellenmesine ve korunmasına izin verir (Zhang, Zhou, Briggs, and Nunamaker, 2006).

Sonuç olarak videoların birçok duyuya hitap etmesi ve ekonomikliği nedeniyle hayatta önemli rolü bulunmaktadır.

Videolar ile Eğitimin İlişkisi

Doksanlı yılların sonlarında hayata giren İnternet; sıkça kullanılan, yüz binlerce bilgisayar ağını birbirine bağlayan ve bunlardan da önemlisi insanlar arasındaki iletişimi aktifleştirebilen en önemli araçlardan bir tanesidir. Web 2.0, internetin evriminin içindeki ikinci aşamayı oluşturmakta, "Web bilgelik", "insan merkezli Web", "katılımcı Web" ve "Web okuma/yazma" diye adlandırılan Web 2.0, daha interaktif ve işbirlikçi yöntemler kullanıcılarına sosyal etkileşim ve kolektif düşünmeden yararlanarak daha etkili yeni fırsatlar sunmaktadır. Medya çağında Web 2.0 paradigması, özgür ve açık iletişim sağlaması açısından internette içerik dağıtan bir sosyal olgu olarak karakterize edilebilmektedir (Akçay, 2011, s. 138). Çift taraflı iletişim sağlayan internet günümüzde önem arz etmektedir.

İnternetin işlevleri; sosyalliğin azaltıldığı ve psikolojik olarak rahatlamayı sağlayan "televizyon izleme" gibi eğlencenin bireyselleştirilmesi olduğu söylenmektedir (Kraut, 1998). İnternet; birçok beceriye hitap eden ve televizyon, dergi, gazete, reklam panoları gibi birçok alanı birleştiren hibrit bir sistemdir (Özel, 2021, s. 1313). Bu hibrit sistem içerisinde birçok video bulunmaktadır.

İçerik üretmek ya da paylaşmak, video paylaşım ağları sayesinde olmaktadır. Video paylaşım ağları arasında Youtube, Vimeo, Dailymotion, Metacafe, Facebook Video, Instagram, Vine, Coup... gibi ağlar bulunmaktadır.

Video paylaşım siteleri ve internet sitelerinin paylaşımları televizyon ağlarından bağımsızdır. Ayrıca video paylaşma ve oluşturma sitelerinin medya endüstrisiyle beraber internet kullanıcılarının hem üreten hem tüketen taraf olduğu söylenmektedir. Buna en güzel örneğin YouTube olduğu söylenebilir (Cha, 2013, s. 83).

İnternet kullanan bireyler artık İnternete içerik yükleyebildiği gibi içeriğe müdahale de edebilmektedir. Web 1.0; kullanıcılara sadece okunan bir ortam sunarken, Web 2.0; okuma ve yazmayı aynı anda sunmaktadır (Thompson, 2010). Başka bir deyişle videoları eğitimde

hem öğretmen hem öğrenci rolünde kullanmak mümkündür. Hem tüketmek hem üretmek de denilebilmektedir.

Videolar eğitimde oldukça çok kullanılmaktadır. Bunun nedeni videolar Eker'in de belirttiği gibi gerçek hayatın sınıfta en iyi şekilde sunulmasını sağlamaktadır. Aynı zamanda videonun eğitim ve öğretim amaçlı iletişim sürecinde hedefine, iletinin akış süreci üzerinde etkili olma olanağını tam anlamıyla tanıyan bir araçtır (Barkan, 1988). Videolu öğretim dersin gerçekçi olmasını sağlamakta, öğrencinin dikkatinin dağılma ihtimalini azaltmakta, çalışılan konuya kesintisiz olarak yoğunlaşabilmeyi artırmakta, öğrencinin görüntülerdeki bazı olgu ve nesneleri daha ayrıntılıca incelemesine yardımcı olmaktadır (Akpınar, 1999, 66).

Videolar, eğitim teknolojisi ile sentezlendiğinde bunların kişiye faydaları olabileceği gibi sakıncaları da olabilecektir.

Video ile öğretim yönteminin faydaları aşağıda sunulmaktadır

- Öğrenilenlerin gerçekçi olmasını sağlar.
- Sınıf ortamına getirilemeyecek şeylerin gözlemlenmesine olanak sağlar.
- Hem bireysel hem grupla öğrenme olanakları sağlar.
- Mikro öğretim ile yansıtıcı düşünce becerisinin artırılmasını sağlar.
- Öğrenci tepkilerini gözleme imkânı verir.
- Öğrencilerin gelişimini izleme ve onlara yol gösterme imkânı sağlar.
- Bu izleme sırasında öğrencilerin tepkilerini, ilgilerini ve konuları algılayıp algılayamadıklarını da gözlemleyebilme imkânı sağlar.
- Sözlü ve yazılı anlatım alanlarında kullanılan video pratik dil yeteneğini artırıp seri konuşma yeteneği kazandırabilir.
- Birden fazla duyu organına hitap etmektedir. Öğrenmenin kolay olması da eğitim aracının fazla duyuya hitap etmesine bağlıdır denilebilir. Böylece kalıcılık sağlanmakta ve daha geç unutulmaktadır (Eker, 2001, s. 12).
- Video, görsel-işitsel kavramayı gerçekleştirir. Videodan izlenen ders öğrencide çok daha kalıcı izler bırakır (Doyuran, 1984, s. 11).

Yukarıda maddeler halinde sunulan faydalardan yola çıkarak videoların öneminden bahsedilebilir. Bu faydalar ekonomiklik ilkesine de hizmet edebilmektedir.

Video ile öğretimin sakıncaları da aşağıda sunulmaktadır.

- Videolar tek yönlü bir iletişim aracıdır. Yüz yüze gerçekleştirilen eğitim burada gerçekleştirilememektedir.
- Program üretme güç olduğu gibi ekip çalışmasını gerektiren bir süreçtir.
- Kaliteli bir öğretim programı bulmak zordur.
- Videoda izlenecek bölümün önceden izlenerek ayrıntılı notların çıkarılması gerekmektedir (Engin, 1998, s. 129).

Videoların eğitimde yararına ve sakıncalarına bakıldığında sakıncalarının daha az maddeler halinde sunulduğu görülmektedir. Ayrıca günümüzde videolar çevrim içi olarak ya da hazır uygulamalar üzerinden de kullanıldığından yukarıda sayılan sakıncaların azaltılabileceği de söylenebilir. Çevrim içi eğitim videolarında iletişim çift yönlü olacağından dönüt de verilebilir. Hazır uygulamalar üzerinden videolar üretilebildiği düşünüldüğünde güçlüğün de azalacağı söylenebilir.

Telefon hatlarına televizyonlar ve monitörler 1974'te bağlanmıştır ve buradan yayın alınmıştır. Çift yönlü iletişim ilk defa Videotext ile sağlanmıştır ve bu test internet de dahil olmak üzere cevrim içi sistemin ilk örneği olmuştur (Vural ve Sütçü, 2019).

Videolar diğer alanlarda olduğu gibi eğitimde çoklu zekaya hitap ettiği için hem bilişsel hem duyuşsal hem de psikomotor beceriye fayda sağladığı da söylenebilir.

Videoların Konuşma Becerisine Etkisi

Konuşmanın birçok tanımı yapılmıştır. Türk Dil Kurumu Sözlüğü'nde şu şekilde tanımlar bulunmaktadır: Bir dilin kelimeleriyle düşüncesini sözlü olarak anlatmak, belli bir konudan söz etmek, bir konuda karşılıklı söz etmek, sohbet etmek, söylev vermek, konuşma yapmak, konuşma dili olarak kullanmak, düşüncesini herhangi bir araç kullanarak anlatmaktır (TDK, 2022). Konuşma; anlatılmak istenenlerin beyinde birçok basamaktan geçirilip anlamlandırılmasından sonra bilgilerin seslere, hecelere, sözcüklere ve cümlelere dönüştürülmesi ve sonunda aktarılmasıdır (Güneş 2007, s. 95). Konuşma eylemi, edinme sürecinde zihinsel düzenlemeyi olanaklaştıran bir öğrenme alanı olarak kabul edilebilir (Güneş, 2007). Başka bir tanımla konuşma; çeşitli bağlamlarda sözlü ve sözlü olmayan sembolleri kullanarak anlam oluşturma ve paylaşma sürecidir denilebilir (Chaney, 1998, s. 13). Konuşma; ses ve ses kalıplarını üretebilme, kelime ve cümle kalıplarını uygun ses ve

ritimlerde kullanabilmenin yanında sosyal iletişim sürecinde uygun kelime ve cümleleri seçebilme, duygu ve düşünceleri mantıklı cümleler ile sunabilme becerisi olarak tanımlanabilmektedir (Nunan, 2003).

Kasım (2009)'un çalışmasına göre konuşmanın temel ögeleri sekiz tanedir. Bunlar; ses, dil, diksiyon, vurgulama, duraklama, tonlama, yorumlama, üsluptur. Bu ögelerin internetteki konuşma içerikli videolarda olduğu düşünülürse bunlar bireyin konuşmasını da etkileyecektir.

Ses; titreşebilen nesnelerce oluşturulmaktadır (Çetinok, 2007, s.68). Konuşmada en önemli unsurun ses olduğu ve sesin niteliğinin, süresinin, tınısının da önemli olduğu söylenmektedir (Ertuğrul, 2005, s. 18). Orta şiddette çıkan sesin doğru ses olduğu bilinmektedir. Sesin şiddeti kulaktaki etkisidir. Sesin şiddeti konuşulan yere ve konuya göre ayarlanmalıdır (Giray, 2005, s. 204). Videolardaki konuşmacıların seslerinin iyi ayarlanması, onu dinleyenleri örtük ya da açık şekilde etkileyecektir. Bu yüzden yeterli sesle konuşmaları her zaman iyi olacağı söylenebilir.

Dil sayesinde konuşma gerçekleşmektedir. Hece, kelime, cümle ve metinler konuşma dilini oluşturmaktadır. Dilin etkili kullanılabilmesi, kelime hazinesinin zengin olmasına bağlıdır. Bunun yolu ise çok okuyup, iyi bir dil eğitimi almak ve iyi konuşanları dinlemekten geçmektedir (Yaman, 2001, s. 19). Bir videoda konuşan kişinin dilinin iyi olması onun dinlenilmesinde önemli rol oynamaktadır. Dili güzel kullanmayan bir video konuşmacısı ne kadar bilgili olsa da bir süre sonra kendisini dinletememeye başlayabileceği söylenebilir.

Diksiyon sözcüğünün bir anlamı "konuşma tarzı, telaffuz" tur (Redhouse Mini Sözlüğü, 2002). Diksiyonu düzgün olan bir kimse kendini güvenli ve rahat hissedecektir. Güçlü bir hitabete sahip kişilerin öz güvenin yüksek olduğu bilinmektedir. Bu şekilde de birey kendini mutlu hissedecektir (Yaman, 2001, s. 25). Diksiyon, harfleri ve heceleri yutmadan kelimeleri doğru söylemektir. Kelime ve harflerin dinleyiciler tarafından kolay ve doğru algılanabilmesi için özellikle ünsüz harflerin doğru telaffuz edilmesi gerekmektedir (Giray, 2005, s. 204). Öz güvenle konuşan bir kişi hem sosyal hayatında hem de video içeriğinde kendini dinletme konusunda zorluk yaşamayacaktır. Bu da o kişinin diksiyonun iyi olmasına bağlıdır.

Vurgu, herhangi bir hece ya da kelimenin diğerlerine göre daha yüksek bir sesle ya da daha baskılı şekilde söylenmesidir denilebilir (Yaman, 2001, s.31). Bir video içeriğindeki

konuşmacı vurgulara dikkat etmelidir. Aksi halde çevresindeki yakın kitleye ulaşabilir ama geniş kitleye ulaşması zor da olabilir.

Durak, konuşma esnasındaki kelimeler arasındaki kesintilerdir denilebilir. Duraklama, farklı konuya ya da düşünceye geçerken kullanılabilir. Durak, konuşurken ton derecelenmesiyle belli edilir (Yaman, 2001, s. 131). Bu açıklamalardan da yola çıkarak videolardaki konuşmacıların duraklamaya önem vermeleri gerekmektedir. Anlamlı, açık bir konuşma gerçekleştirmek için bu önem göstermektedir.

Ton, konuşma esnasında seslerin yükselip alçalma farklarından kaynaklanan perdelenmeye denilmektedir (Yaman, 2001, s. 131). Tonun konuşma esnasındaki önemi ayrıdır denilebilir.

Yorumlama iki farklı kavramla açıklanabilir. Birincisi, var olan bilgiler üzerine görüşlerini söyleme, ikincisi konuşma esnasında kullanılan jest veya mimikler vesilesi ile konuşmanın anlamını güçlendirecek olan hal ve hareketlerdir (Kasım, 2009). Her bireyin kendine özgü bir konuşma tarzı olduğu düşünülürse yorumlamanın da kaçınılmaz olduğu söylenebilir. Herhangi bir konuyu anlatırken yorumlama ile videodaki kişi kendini dinlettirebilir ve dinleyen kişiyi de bu yönde etkileyebilir. Ya da tam tersi videonun izlenmeden kapatılmasına yol açabilir.

Üslup metnin anlamına uygun bir hızda ve ses tonuyla oluşan okuma şeklidir. Konuşur gibi duru bir üslup en makul tarz olduğu söylenebilir (Giray, 2005, s. 204).

Bu sekiz ögeyi genel anlamda değerlendirmek gerekirse konuşma içerikli videolarda bu ögelerin bulunması gerekmektedir. Daha geniş kitleye konuşmak, kendini dinlettirmek, ikna etmek ya da toplumun sesi olabilmek gibi istekler varsa bunlara dikkat edilmelidir.

Konuşma ihtiyacı tüm insanlar için ortak bir özellik olarak görülebilir. Sosyalleşme, bir şeyler talep etme, birilerinden bir şeyler yapmasını isteme, birilerine yanıt verme, bir olgu hakkındaki duygu ve düşüncelerimizi yansıtma, bilgi paylaşımı, geçmiş, gelecek ya da şu an hakkında bilgilendirme gibi gerekçelerden ötürü insanların konuşma becerisini kullanmaları bir zorunluluk olarak görülmektedir (Lindsay ve Knight, 2006, s. 58). Bu durum yanında hayatın artık çok da vaz geçilmesi olan videolar yer almaktadır. Videoların kişiselleştirilebilir yanı olduğu düşünüldüğünde konuşama üzerinde etkisi de olacaktır.

Konuşma karmaşık bir süreçtir, dilsel-iletişimsel edinçle ilgili bir üretim mekanizmasının ürünüdür ve farklı bilim dallarının ilgi alanlarına giren boyutları vardır, yapılan çalışma sonucunda bunlar söylenmektedir (Bozkurt, 2017). Videolar da çoklu zekaya hitap ettiği için konuşmanın bu karmaşık yapısına ithaf ettiği söylenebilir.

Konuşmanın bireysel ve toplumsal hayatta önemli bir yeri vardır. İnsanın okul ve iş hayatında başarı ya da başarısızlığını belirleyen etmenlerden biridir. Bir duygu ve düşünce alışverişidir. Başka bir deyişle yaşantıların paylaşılması sürecidir. Çağımızda da demokratik hayatı oluşturmada bir etkendir ve demokratik bir toplumda vazgeçilmeyecek en temel bireysel hak ve görevdir (Temizyürek, 2007, s. 118). Hayatın her alanında kullanılabilen bir beceri olan konuşma, yine hayatın her alanına girmiş olan videolarla yollarının kesiştiği muhakkaktır.

Konuşma iletişimi sağlayan en yaygın en önemli araçtır. İnsanlar arasında iletişim genellikle konuşma yoluyla sağlanır. Araştırmalar günümüzün %50 ile %80'lik bölümünü iletişim kurarak geçtiğini, iletişim kurma zamanımızın ortalama %45'ini dinleyerek %30'unu konuşarak %16'sını okuyarak %9'unu ise yazarak geçirdiğimizi ortaya koymaktadır (Nalıncı, 2000, s. 130). Konuşma olmadan dinlemenin söz konusu olmayacağı göz önünde bulundurulursa bireyler için konuşmanın önemi ortaya çıkacaktır (Kurudayıoğlu, 2003).

Konuşma, çocukların kazandıkları ilk dil becerilerinden biridir ve yapılan araştırmalara göre, dinlemeden sonra en çok kullanılan beceridir. Dinleme becerisi, anne karnında başlamaktadır. Konuşma becerisi ise bebeğin doğumuyla beraber çıkardığı ilk seslerdir. Son yıllarda sözlü anlatımın rolü, daha fazla olmasa da yazılı anlatım kadar önem kazanmıştır (Marshall, 1974).

Dinleme becerisinden sonra en çok kullanılan beceri olan konuşmanın hayatımızdaki yeri önemlidir. Önemli bir zamanımızı bu beceriyi kullanarak geçirmekteyiz.

Özbay'a göre konuşma hayatımızda çok fazla yer tutmaktadır. Konuşma becerisi hayatımızdan çıksa gündelik işlerimizi, ilişkilerimizi yürütmemiz hemen hemen mümkün olamayacaktır (Beyreli ve diğerleri, 2005). İnsanın başarısını, iş, eğitim ve özel hayatını büyük ölçüde etkileyen, yönlendiren faaliyet, bireyler ve birey-toplum arasında cereyan eden sözlü iletişim olarak adlandırabileceğimiz konuşmadır (aktaran Temizyürek, 2007, s. 118).

Çocuklar da yetişkinler de "konuşma" becerisini "yazma" becerisinden daha sık ve daha fazla kullanmaktadır. Günümüzde dünyada yaklaşık 3000 konuşma dili varken bunların yaklaşık sadece 200'ünde yazı dili bulunmaktadır (Tompkins, 1998, s. 304). Yazı diline göre günlük hayatımızda çok daha fazla yer tutan konuşma becerisinden; bilgi vermek, söz alışverişinde bulunmak, duygu ve düşünceleri paylaşmak için her düzeyde ve ortamda yararlanılmaktadır (Sağır, 2004, s. 12). Bu da "konuşma"nın "yazma"dan çok daha yaygın kullanıldığının göstergesidir. Ayrıca araştırmalar; konuşma becerisinin öğrencilerin okul

hayatlarında önemli bir yere sahip olduğunu ortaya koymaktadır (Doğan, 2009). Hem çocukların hem yetişkinlerin videoları genel anlamda çevrim içi kullandıkları varsayılırsa konuşmayı da etkileyecektir. Her ne kadar video, çevrim içi olsa bile çift taraflı bir iletişim olmadığı takdirde konuşma becerisine olumlu ya da olumsuz etkisinin olmayacağı söylenebilir.

Konuşma eğitimine okul hayatında da önem verilmektedir. Bu yüzdendir ki 1739 sayılı Milli Eğitim Kanunu'nda ifade edilen Türk Milli Eğitiminin Genel Amaçları ve Temel İlkeleri doğrultusunda hazırlanan Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda konuşma ile ilgili maddelere değinilmiştir. Bu konuda öğrencilerin;

- Dinleme/izleme, konuşma, okuma, yazma becerilerinin geliştirilmesi,
- Türkçeyi konuşma, yazma kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarının sağlanması,
- Okuduğu, dinlediği/izlediğinden hareketle söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmalarının, duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmelerinin sağlanması,
- Duygu, düşünce ve bir konudaki görüşlerini veya tezini sözlü ve yazılı olarak etkili ve anlaşılır biçimde ifade etmelerinin sağlanması,
- Basılı materyaller ile çoklu medya kaynaklarından bilgiye erişme, bilgiyi düzenleme, sorgulama, kullanma ve üretme becerilerinin geliştirilmesi,
- Okuduklarını anlayarak eleştirel bir bakış açısıyla değerlendirmelerinin ve sorgulamalarının sağlanması amaçlanmıştır (MEB, 2021).

Ayrıca konuşma türlerine de Türkçe Öğretim Programı'nda yer verilmiştir. Bu konuşma türleri şunlardır (MEB, 2006);

- Eleştirel konuşma
- İkna etme
- Katılımlı konuşma
- Tartışma
- Kendini karşısındakinin yerine koyarak konuşma
- Güdümlü konuşma

- Kelime ve kavram havuzundan seçerek konuşma
- Serbest konuşma
- Yaratıcı konuşma
- Hafızada tutma tekniği

Bu teknikler okulda öğrenilip hayata geçirilebilirse konuşma becerisinin de artacağı söylenebilir. Geliştirilen konuşma da böylelikle güzel ve etkili olacaktır.

Güzel ve etkili konuşmanın bazı ilkeleri bulunmaktadır. Bu ilkeler şu şekilde sıralamaktadır;

- Konuşmanın bir amacı ve planı olmalıdır.
- Konuşmacının, o konuda yeterli bilgiye sahip olmalıdır. Ayrıca konuşmanın dinleyicilere etkili bir şekilde aktarılabilmesi için konunun gerektirdiği araç-gereçlerle somutlaştırılmış olması gerekir.
- İyi bir konuşmanın dikkat çekici olması için dinleyicilerin ilgi ve ihtiyaçlarına hitap edebilmelidir.
- Ses tonuna, jest ve mimiklere dikkat edilmelidir.
- Konuşmada kelimeler doğru seçilmeli ve iyi seslendirilmelidir.
- Anlatım yoğun ve geçişler uygun olmalıdır (İşcan, 2013, s. 61-63).

  Etkili ve güzel konuşmanın günlük hayatta bireye sağladığı faydaları şu şekilde sıralanabilir;

- İyi konuşmacılar, kendilerini daha iyi ifade etmektedirler.
- Fikirlerini rahatça söyleyebilmektedirler.
- Tecrübeleri özümsemede, onları birbirine bağlamada ve hatırlamada başarılıdırlar.
- Dilin sembolik yapısını etkili kullanıp düşüncelerini ona uygun sergilemektedirler (Klein'den aktaran Başaran, 2009).

Güzel ve etkili konuşan birey hayatındaki birçok alanda avantajlı olacaktır. İyi konuşmacıların avantajlarını şu şekilde sıralanabilir;

- Konulara farklı açılardan bakıp konuların fark edilmeyen yönlerini bulabilirler.
- Farklı durumları da görüp tartışabildikleri için ufukları geniştir.

- Coşkulu anlatıma sahiptirler.
- İlgi ile dinlerler.
- Kendileri hakkında sürekli konuşmazlar.
- Empati becerisine sahiptirler.
- Mizahi yönleri gelişmiştir.
- Karakteristik konuşma becerileri vardır (King'den aktaran Başaran, 2009).

Güzel ve etkili konuşamayan kişiler de bulunmaktadır. Bu kişilerin konuşmalarında bazı hatalar yer almaktadır.

Bazı konuşma hataları şunlardır;

- Vurgu, tonlama, ritim, duraklama hataları yapma,
- Mahalli söyleyiş,
- Sesleri hatalı çıkarma,
- Kelime hazinesinin yetersizliği,
- Yersiz jest ve mimikler kullanma (Uçgun, 2007, s. 62).

Konuşma hatalarını düzeltmek o kişinin elindedir.

Konuşma hatalarında yapılması gerekenlerden bazıları şunlardır;

- Konuşma eğitimde hepsinden önce öğretmenin öğrencilerine rol model olması gerekmektedir (Kavcar, 1999, s.58).
- Öğretmenin öğrencilere her fırsatta uygulama yaptırması gerekir (Uçgun, 2007, s. 64).
- Sadece Türkçe öğretmenlerinin değil diğer branş öğretmenlerinin de bu konu üzerinde özenle durması gerekmektedir (Göğüş, 1978, s.177).
- Beyin fonksiyonları bilinirse konuşma hataları da düzeltilebilir (Uçgun, 2007, 65).
- Önemli gün ve haftalarda öğrencilere yazı ve şiir okutturulabilir (Uçgun, 2007, s. 65).
- Drama yolu ile konuşma becerisi geliştirilebilir (Öz, 2001, s. 32).

Güzel ve etkili konuşma, hatalı konuşma, yerine göre (konuşma tekniklerine göre) konuşmanın düzeltilmesi ya da geliştirilmesi için videolardan yararlanılabilir. Günümüzde artık yüz yüze eğitimle beraber uzaktan eğitim de kullanılmaktadır. Her alanda, her yaşta

kullanılabilen uzaktan eğitim videoları ile konuşma üzerinde eğitimler alınabilir. Eğitim alınabildiği gibi zararlı videolar yüzünden de konuşma becerisi gerileyebilir. Buna dikkat etmek gerekmektedir.

İlgili Araştırmalar

Bu bölümde videolar, videoları içine alan siteler ve konuşma becerisi değişkenlerinin daha önceki çalışmalarda nasıl işlendiği sunulmaktadır.

Fadhillah ve Rusmiati (2022), "Öğrencilerin Konuşma Becerisini Geliştirmek İçin Youtube Videosu Kullanmak" isimli çalışmalarında öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmek için Youtube videolarını kullanmanın etkinliğini belirlemek ve öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmek için Youtube videolarını kullanmanın güçlü ve zayıf yönlerini belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucuna göre Youtube videoları öğrencilerini konuşma becerilerini geliştirmektedir. Fakat Youtube izlerken öğrenciler için dezavantajlar olduğu da ortaya konulmuştur.

Hasni ve Kurniasih (2022), "Youtube Videolarının Konuşma Etkinlikleri İçin Kullanımına İlişkin Öğrencilerin Algıları" isimli çalışmalarında sekizinci sınıf öğrencilerinin Youtube'un konuşma etkinlikleri için kullanımına ilişkin algılarını ortaya koymayı amaçlanmışlardır. Bunun için anket ve görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın sonucu ise öğrencilerin algılarının olumlu olduğudur.

Karakuş ve Reyhan (2021), "Tiyatro İzlemenin Konuşma Kaygısı Olan Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi" isimli çalışmada konuşma kaygısı olan öğrencilerin konuşma becerilerinin geliştirilmesi, konuşma kaygılarının azaltılmasında tiyatro oyunlarının etkisinin belirlenmesini amaçlamışlardır. 6. sınıf öğrencilerine tiyatro izlettirilmiş, öğrencilerin konuşma becerilerinde ve konuşma kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Araştırma iç içe desen kullanılarak yapılandırılmıştır. Ön test-son test, kontrol gruplu yarı deneysel desenle yürütülmüştür. Çalışmanın sonuçlarına göre deney grubu öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir.

Syafiq, Rahmawati, Anwari ve Oktaviana (2021), "Pandemik Covid-19'da Çevrimiçi Öğrenim Sırasında İngilizce Öğrenme Materyali Olarak Youtube Videosu Yoluyla Konuşma Becerisi Artırma" isimli çalışmalarında Youtube videolarını kullanarak öğretme öğrenme sürecinin sınıfta nasıl uygulandığını bulmayı amaçlamışlardır. Bunun için seçilen üniversite öğrencilerine sınıf içi eylem araştırması yapılmıştır. Bu araştırma sonunda

İngilizce öğrenme materyali olarak Youtube videosunun öğrencilerin akıcılık, kelime bilgisi, telaffuz, dil bilgisi ve içerik gibi konuşma becerilerini geliştirdiği ortaya çıkmıştır.

Aditama, Haryanti ve diğerleri (2020) "Konuşma Öğretiminde Video Blog Kullanımı" isimli çalışmalarında öğrenciler tarafından yapılan kişisel dokümantasyon videosunun zaman tahsisini sınıflandırmak, videonun konularını açıklamak, öğrencilerin karşılaştığı konuşma problemlerini tanımlamak ve kişisel dokümantasyon videosu oluşturarak öğrencilerin avantajlarını sınıflandırmaktır. Nitel olan bu çalışma sonucunda; konuşmada ortak sorunun kelime, dil bilgisi, akıcılık ve telaffuz eksikliğinden kaynaklanan güven eksikliği olduğu tespit edilmiştir. Aynı zamanda bu çalışma öğrencilerin kişisel dokümantasyon video projesi oluşturduktan sonra sunum için konuşma becerilerini geliştirmelerinin avantajlarını da ortaya koymaktadır.

Yılmaz (2019), "Video Destekli Öz Değerlendirme Etkinliklerinin Öğrencilerin Hazırlıklı Konuşma Becerisine Etkisi" isimli tez çalışmasında video destekli öz değerlendirme etkinliklerinin öğrencilerin hazırlıklı konuşma becerisine etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Bunun için 7. sınıf öğrencilerine ön test-son test kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan biri, video destekli öz değerlendirme etkinliklerinin öğrencilerin hazırlıklı konuşma becerisi üzerinde etkili olduğu yönündedir. Diğer sonuç ise; geleneksel yöntemle yapılan değerlendirmelerin öğrencilerin hazırlıklı konuşma becerisini geliştirmede olumlu bir katkısının olmadığını ortaya koymaktadır.

İnankul (2018), "Sosyal Medyanın Kişilerarası İletişimdeki Rolü" isimli çalışmasında sosyal medya ve kişilerarası iletişim kavramlarını açıklamıştır. Birçok sosyal medya kavramlarına değinmiş, bunların iletişimi etkileyip etkilemediğine dair yapılan araştırmaların sonuçlarını incelemiş ve bunların da olumlu-olumsuz yönlerini ortaya çıkarmıştır. Nitel araştırma yöntemi kullanılmış ve veriler literatür taraması yoluyla elde edilmiştir. Ulaşılan olumlu sonuçlar; sosyal medyanın iletişimde zaman, mekân sınırlarını ortadan kaldırması ve iletişimin maliyeti düşürmesidir. Olumsuz sonuçlar ise; bireyin kendine ve dünyaya yabancılaşması, iletişimin tapınılacak şekle dönüştürülmesidir. Ayrıca yüz yüze iletişimin sıcaklığını sosyal medya verememektedir.

Yılmazsoy (2018), "Eğitsel Amaçlı Sosyal Medya Kullanımı: Facebook Örneği" isimli tez çalışmasındaki amaç; üniversite öğrencilerinin Facebook'u kullanım amaçları, Facebook'u eğitim hayatında kullanma amaçları, Facebook'un uzaktan eğitim aracı olarak kullanımına yönelik görüşlerinin belirlenmesidir. Elde edilen verilerden olumlu sonuçlar ortaya çıkmıştır. Bunlar; iletimi, sosyalliği, iş birliği içerisinde ders çalışmayı artırmasıdır.

Guanada (2017), “Youtube Videosunu Kullanmak; Öğrencileri Geliştirmek İçin BT Tabanlı Bir Medya Konuşma Becerisi” isimli çalışmasında amacı öğrencilerin konuşma becerilerini sunmak için BT tabanlı bir medya olarak videoyu sunmaktır. Videonun konuşma becerisi üzerindeki etki, literatür taranarak ortaya konmuştur.

Safitri ve Khoiriyah (2017), “Öğrencilerin Konuşma Becerisini Geliştirmek İçin İngilizce Vlog Kullanımına İlişkin Algıları” isimli çalışmada öğrencilerin İngilizce Vlog kullanarak konuşma becerilerini geliştirme stratejilerini ortaya konması amaçlanmıştır. Amaçlı örneklem için beş üniversite öğrencisi ile görüşülmüştür. Araştırmanın sonucu ise İngilizce Vlog kullanmanın İngilizce konuşma becerisine olumlu etki ettiğidir.

Bursalı ve Ünal (2015), “Çizgi Dizilerin 5. ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Söz Varlığına Katkısı” isimli çalışmasındaki amaç, çizgi dizilerin öğrencilerin kelime dağarcığına nasıl katkı yapacağının belirlenmesidir. Araştırmanın inceleme nesnesi belli sürede yayımlanmış beş bölümlük bir çizgi dizidir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu yanında belgesel tarama (doküman incelemesi) yönteminden yararlanılmıştır. Verilerin analizinde içerik ve frekans analizleri kullanılmıştır. Elde edilen sonuç ise; çizgi dizilerin öğrencilerin söz varlığına olumlu anlamda katkı sağlamasıdır.

Özel (2015), “Bir Yayın Platformu Olarak İnternette Çevrim İçi Videolar Kullanıcıların Doyum Faktörleri” isimli çalışmasında çevrim içi video platformlarının kullanımına neden olan motivasyon faktörlerine odaklanmaktadır. Elde edilen verilere göre motivasyon faktörleri altı başlıkta toplanmaktadır. Bu faktörler; gerginlikten kurtulma/kaçış, bilgi arama, fayda/kullanım kolaylığı, eğlence/vakit geçirme, sosyalleşme, yalnızlığı giderme/arkadaşlıktır. Katılımcıların görüşlerine göre en çok Youtube, Vimeo gibi video paylaşım siteleri çevrim içi video izlemek için tercih edilmekte, sosyal paylaşım ağları (Facebook-Twitter vs) kullanıcıların internet üzerinde dolaşımda olan videolardan haberdar bilgi kaynağı olarak ön plana çıkmaktadır.

Elçiçek ve Bahçeci (2015), “Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü Öğretmen Adaylarının Video Paylaşım Sitelerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi” isimli çalışmasındaki amaç Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri (B.Ö.T.E.) öğretmen adaylarının video paylaşım sitelerine dair görüşlerinin incelenmesidir. Tarama modeli ile birlikte Likert-tipi bir anket formu kullanılmıştır. Hazırlanan anket 168 öğretmen adayına uygulanmıştır. Veri analiz teknikleri ile veriler çözümlenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre öğretmen adaylarının video paylaşım sitelerine dair görüşleri olumlu yöndedir.

Gün (2015), “Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Web 2.0 Sesli ve Görüntülü Görüşme (Skype) Uygulamalarının Konuşma Becerisine Etkisi” isimli tez çalışmasındaki amaç; Skype uygulamasının yabancılara Türkçe öğretiminde etkili olup olamadığı tespit etmek ve sürecin sonunda öğrencilerin bu uygulamaya dair görüşlerinin ne olduğunu belirlemektir. Bu nedenle karma yöntem kullanılarak araştırmanın nicel verileri için yarı deneysel desenlerden ön test ve son test kontrol gruplu model; nitel verileri için odak grup görüşmesi kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim öğretim yılında İstanbul il merkezinde öğrenim gören B2 öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemi ise 30 öğrenciden oluşmaktadır. Katılımcıların %43,33’ü kız, %56,66’sı erkek öğrencidir. Öğrencilerin demografik özellikler için Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Araştırmanın verileri içerik analizi ile analiz edilmiştir. Elde edilen sonuç ise; bu uygulamanın öğrenciler üzerinde olumlu etki ettiğidir.

Göçerler ve Asutay (2015), “Yazınsal Bir Ürün Olarak Sesli Kitapların Okuma Derslerindeki Etkililiği ve Kullanılabilirliği” isimli çalışmasında araştırma nesnesi olarak "Sesli Kitaplar" ele alınmış ve analitik bir çalışma yapılmıştır. Ayrıca çalışmanın asıl amacı sesli kitapların ders materyali olarak kullanılıp kullanılamayacağını tartışmaktır. Bu çalışmada sesli kitapların sözel becerilerin gelişimi açısından faydalı olup olamayacağı ya da nasıl faydalı olabileceği konusunda fikirler dile getirilmiştir.

Çakır ve Kana (2015), “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Video Kullanımının Dinleme Becerisine Etkisi” isimli çalışmanın amacı; yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde videoların etkisinin olup olmadığını belirlenmesidir. Etkiler; ön test-son test deney ve kontrol gruplu deneysel yöntemle tespit edilmiştir. Araştırmada Karma Gömülü Deneysel desen kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar ise; videonun olumlu etkisinin olması ve videolar ile öğrenmenin daha kolay ve kalıcı olduğudur.

Sayır (2014), “FATİH Projesi Kapsamında Kullanılan Akıllı Tahtalara Karşı Öğretmen ve Öğrenci Tutumları ve Akıllı Tahtaların Konuşma Becerisi Üzerindeki Etkisi” isimli tez çalışmasındaki amaç; öğretmen ve öğrencilerin akıllı tahtalara karşı tutumlarının incelenmesidir. Ayrıca bu çalışma, akıllı tahta kullanımının İngilizce konuşma becerisinin öğrenilmesi ve öğretilmesi üzerindeki etkilerini de araştırmaktadır. Öğrenci ve öğretmenlerin tutumları anketler ile toplanmıştır. Ayrıca anketler açık uçlu sorular da içermektedir. Hem anket hem açık uçlu sorulardan elde edilen sonuçlara göre öğretmen ve öğrenciler akıllı tahtalara karşı olumlu tutum sergilemektedirler.

Sihem (2014) “Öğrencilerin Konuşma Becerisini Geliştirmek İçin Video Tekniklerini Kullanmak” isimli çalışmasında video tekniklerinin öğrencilerin konuşma becerilerini ve iletişim becerilerini geliştirme üzerindeki etkilerini araştırmayı amaçlamıştır. Bunun için öğrencilere anket uygulanmıştır. Araştırma sonucuna göre video tekniklerinin konuşma ve iletişim becerilerine olumlu etki etmesidir.

English, Sweetser ve Ancu (2011), “Youtube’un Siyasi Konuşmanın İfadesi: Viral Videoda İkna İtirazlarının İncelenmesi” isimli çalışmasında 2008 cumhurbaşkanlığı kampanyası sırasında seçmenlerin YouTube'un politik videolarını izlemenin en popüler üç çevrimiçi politik etkinlikten biri olduğunu belirttiğini söylemektedirler. Bu çalışmada İnternette kullanılan videolar ile politik iletişim arasındaki ilişki söz konusudur. Sonuçlar, ethos temyizinin en güvenilir itiraz olarak değerlendirildiğini, ardından logoların ve pathosların, kullanıcıların duygu veya zor sayılar tarafından sallanmaya karşı direnç gösterdiğini ve mesaj kaynağına dikkat ettiğini gösteren umut verici olduğunu göstermektedir. Temyizler ile siyasi bilgi etkinliği veya katılımcıların politik alaycılığı arasında bir ilişki bulunamamıştır.

Özkan (2011), “Üniversite Öğrencilerinin Bakış Açılarına Göre Sosyal Yapılandırmacı Sanal Öğrenme Ortamlarının Konuşma Becerisine Etkisi” isimli tez çalışmasındaki amaç, sanal öğrenme ortamlarının öğrencilerin konuşma becerisine etkisinin olup olmadığını belirlemektir. Elde edilen sonuçlar ise; sanal öğrenme ortamları hem konuşma becerilerine hem de diğer dil becerilerine olumlu etki etmesidir.

Akdemir (2010), “Videonun Dinleme Becerisine Ön Örgütleyici Olarak Uygulanması” isimli tez çalışmasında özgün videonun yabancı dil öğretiminde dinleme becerisini geliştirmede ön örgütleyici olarak kullanılması ve bu uygulamanın dinleme becerisini ne derece etkilediğini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada deney ve kontrol grupları oluşturulmuş, ön test-son test uygulanmıştır. Elde edilen sonuçlar; videoların daha etkili bir kullanımı olduğu ve ön örgütleyici olarak kullanılabileceğidir.

Çalık ve Çınar (2009), “Geçmişten Günümüze Bilgi Yaklaşımları Bilgi Toplumu ve İnternet” isimli çalışmalarında bilişim teknolojileri ve İnternet, insanlığa ve toplumlara olumlu-olumsuz etkileriyle ele alınmış; bu teknolojilerle şekillenmesi düşünülen bilgi toplumunun geleceği üzerine çeşitli öngörüler elde edilmiştir. Elde edilen sonuçlardan iletişimle ilgili olan kısmı ise; yaşanan gelişmelerin tahmin edilenden daha hızlı olmasıdır. Burada olumlu-olumsuz etkilerinin olacağı gibi geleceğin toplumunu da bu teknolojilerin oluşturması veya temel olması öngörülmektedir. İletişimsizliğe neden olması, bazı etik

sorunları ortaya çıkarması vb. topluma olumsuz etkilerinin yanında İnternet istenen bilgiye anında ulaşılmasını sağlayan bir araç olarak günümüz bilgi toplumunda öne çıkmaktadır.

Kasım (2009), "Spiker Olmak O Kadar Kolay mı?" isimli çalışmasında spiker olarak görev yapabilecek kişilerin özellikleri üzerinde durmaktadır. Nitel bir araştırma olan bu çalışmada spiker olmanın şartlarından bahsederek konuşma becerisine değinmektedir. İlk şart iyi bir ses tonu ve diksiyona sahip olmaktır; ikinci şart bu kişilerin bilgili, kültürlü ve hatta yabancı dil eğitimi almış olmasıdır; üçüncü şart ise güvenirlik açısından yüz kızartıcı bir suç işlememiş olmasıdır. Spikerin fiziksel görünüşünün ilk üç şart kadar önemli olmasa da dikkat çeken bir nokta olduğu vurgulanmaktadır.

Pilancı (2009), "Uzaktan Türkçe Öğrenen Yabancıların Türkçeyi İletişim Aracı Olarak Kullanabilme Yeterlilikleri" isimli çalışmasında bir uzaktan öğretim ile Türkçe öğrenen yabancıların, Türkçeyi iletişim dili olarak kullanabilme yeterlikleri ile Türkçe iletişime katılım sıklıklarının genel başarılarına etkisini incelenmeye çalışmıştır.

Uçgun (2007), "Konuşma Eğitimini Etkileyen Faktörler" isimli çalışmasında konuşma eğitimi üzerindeki etkileri araştırmış ve bunun geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmuştur. Yapılan araştırmanın sonuçlarına göre konuşma eğitimini etkileyen faktörler okuldaki öğretmenlerdir. Özellikle Türkçe öğretmenlerinin sadece bilgi verme değil, konuşmalarıyla öğrencilerine model olması gerekmektedir.

Çakır ve Topçu (2005), "Bir İletişim Dili Olarak İnternet" isimli çalışmalarında İnternette türetilen iletişim dilini, jargonunu araştırmıştır. Elde edilen sonuçlar ise; yeni bir dil oluşturması, jargonlar kullanmaya başlaması, simgelerin geliştirilmesi İnternet dilinin iletişim alanında açtığı yepyeni boyutlara örnek teşkil ettiğidir.

Akkoyunlu (2002), "Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri" isimli çalışmasında öğretmenlerin İnterneti kullanmadaki amaçları ve İnternet kullanımı konusundaki görüşlerini tespit etmeyi amaçlamıştır. Bunun için bir anket geliştirilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlerin sadece %9'u İnterneti kullanmaktadır. Öğretmenlerin İnterneti kullanımdaki amaçları iletişimdir.

Eker (2001), "Video ve Gösteri ile Öğretim Yöntemlerinin Öğrenci Başarısına Etkileri" isimli yüksek lisans tezindeki amaç; öğrencilerin "video ile öğretim" ile "gösteri ile öğretim" yönteminin öğrencilerin başarısı üzerinde etkisinin olup olmadığını tespit etmektir. Deneysel olan bu çalışmada iki deney, bir kontrol olmak üzere üç grup oluşturulmuş ve bu gruplara

ön test-son test uygulanmıştır. Elde edilen sonuç; video ile öğretim yöntemi kullanıldığında işlenen dersin daha zevkli, daha etkili ve kalıcı olmasıdır.

Teker (1991), "Video ve Eğitimde Kullanılması" adlı çalışmasında videonun eğitimde kullanımını nitel yöntemle araştırmayı amaçlamıştır. Elde edilen sonuç ise; video teknolojisinin öğrenme-öğretme süreçlerinde önemli kolaylıklar sağlayacak kapasiteye sahip olmasıdır.

Teker (1990), "Video Merkezli Bireysel Öğrenme Yöntemi" isimli çalışmasında "video Merkezli Bireysel Öğrenme Yöntemi"nin "Geleneksel Yöntem"e kıyasla öğrenci başarısı üzerindeki etkisinin ne olduğunu saptamayı amaçlamıştır. Deney ve kontrol grubu oluşturulmuştur. Elde edilen sonuç ise "Video Merkezli Bireysel Öğrenme Yöntemi" kullanıldığı zaman öğrenci başarısının yükselmesinin kaçınılmaz olduğudur.

Genel olarak ilgili araştırmalara bakıldığında konuşma becerisi ile video arasındaki bağ öğrenci, öğretmen, öğretmen adayları; öğrenci ve öğretmen olmayan diğer kişiler ve literatür taranarak yapılan araştırmalar çalışma grubunu oluşturmaktadır. Bu kişileri ya da çalışma konusunu videoların nasıl etkilediğine dair sonuçlara hem nitel hem nicel araştırmalar ile ulaşılmıştır. Bu ilgili çalışmalardan yola çıkılarak videoların konuşma ile diğer dil becerilerini de olumlu etkilediği görülmektedir.

Bu çalışmada ise videoların konuşma becerisi üzerine etkisi incelenirken çalışma grubuna öğretmen ve öğrenciler dışında farklı olarak diğer paydaşlar da katılmıştır. Yapılan çalışmalarda diğer paydaşların (mühendis, müfettiş, diyetisyen, müzisyen vb. gibi farklı meslek çalışanları) işe katılmadığı görülmektedir. Bu anlamda bu çalışma, farklılık arz etmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modelinden, çalışma grubundan, veri toplama aracından, veri toplama sürecinden ve verilerin analizinden bahsedilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu çalışma derinlemesine bir süreçten geçeceği için çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırma yöntemine göre insan bilgisini her defasında yeniden yapılandırmakta ve olmuş bitmiş bir bilgi söz konusu olmamaktadır (Sönmez, 2018, s. 73). Desen olarak ise olgu bilim deseni kullanılmıştır. Olgu bilim deseni, farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı görüş açısına sahip olunan olgulara odaklanmaktır. Olgularla, gündelik yaşamda olaylar, deneyimler, algılar, yönelimler, kavramlar ve durumlar gibi çeşitli biçimlerde karşılaşılmaktadır. Ancak bu aşinalık, olguların tam olarak anlaşıldığı anlamına gelmemektedir. Tümüyle yabancı olmayan, aynı zamanda da tam anlamı kavranılamayan olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için olgu bilim (fenomenoloji) uygun bir araştırma zemini oluşturmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 69). Bu çalışmada katılımcıların görüşlerine yer verilmiştir. Bu görüşlerin o dönemin şartlarına göre değişebileceği ve yeni fikirlerin her zaman eklenebileceği düşünülürse görüşlerin de zaman zaman yapılanacağı söylenebilir. Bu nedenle nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Çalışma grubunun belirlenmesi için amaçlı örneklem yöntemleri arasından ulaşılabilir ve maksimum çeşitlilik yöntemi tercih edilmiştir. Öğretmen ve öğrenciler için salgın (Covid 19) koşulları gereği ulaşılabilir örnekleme ve diğer paydaşlar için ise meslekleri bakımından maksimum çeşitlilik yöntemi tercih edilmiştir (Diğer paydaşların verilerinin çoğu Covid 19)

salgınından önce toplanmıştır). Mühendis, avukat, vergi müfettişi, memur, müzisyen, okul idarecisi, diyetisyen, editör, ev hanımı, gazeteci, gelir uzmanı, iç mimar, istatistikçi, işletmeci, kamu yöneticisi, bilgisayar teknikeri, muhasebeci, akademisyen, çocuk bakıcısı, danışman, pastane çalışanı, psikolog, sigorta uzmanı, tiyatro oyuncusu, vaiz, bankacı, yazar ve yönetmen olan farklı meslek çalışanları temel alınmıştır. Maksimum çeşitlilik yöntemini seçmede amaç, çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi bir ortak ya da paylaşılan olguların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını belirlemektir. Bunu yaparken hiçbir zaman genelleme yapma amacı güdülmemektedir. Patton'a göre (1987), maksimum çeşitlilik gösteren küçük bir örneklem oluşturmanın temelde iki yararı vardır: 1) Her grubun kendine özgü boyutlarının ayrıntılı bir şekilde tanımlanması, 2) Büyük ölçüde farklı özellik gösteren durumlar arasında ortaya çıkabilecek ortak temalar ve bunların değerinin sergilenmesidir (aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2016). Çalışma grubundaki öğretmen, öğrenci ve diğer paydaşlar ile ilgili bilgiler aşağıda verilmiştir.

Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Tablo 2

Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

		f	Toplam
Cinsiyet	Kadın	18	25
	Erkek	7	
Yaş aralığı	20-25	9	25
	26-30	12	
	31-40	4	
	41-50	-	
	50 ve üzeri	-	
Doğum yeri	Köy/kasaba	2	25
	İlçe	12	
	Şehir	5	
	Büyükşehir	6	
Yaşadığı yer	Köy/kasaba	-	25
	İlçe	18	
	Şehir	-	
	Büyükşehir	7	
Öğrenim düzeyi	Doktora	-	25
	Yüksek lisans	4	
	Lisans	21	
	Ön lisans	-	
	Lise	-	
Meslekte geçirdiği süre	1-5 yıl	22	25
	6-10 yıl	1	
	11-15 yıl	1	
	16-20 yıl	1	
	21 ve üzeri	-	
İnterneti kullandığı süre	1-5 yıl	-	25
	6-10 yıl	-	
	11-15 yıl	23	
	16-20 yıl	2	
	21 ve üzeri	-	
Öğretmenlerin branşları	Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	2	25
	Fen bilgisi	2	
	İngilizce	2	
	Matematik	2	
	Okul öncesi	2	
	Rehberlik ve psikolojik danışman	3	
	Sosyal bilgiler	1	
	Tarih	1	
	Türkçe	10	

Tabloya bakıldığında öğretmenlerin 25 kişiden oluştuğu ve 18 kadın, 7 erkek öğretmen olduğu görülmektedir. 20-25 yaş aralığında 9 öğretmen, 26-30 yaş aralığında 12 öğretmen ve 31-40 yaş aralığında 4 öğretmen bulunmaktadır. Bu öğretmenlerin 2'si köy/kasabada, 12'si ilçede, 5'i şehirde, 6'sı büyükşehirde dünyaya gelmiştir. 18'i ilçede, 7'si büyükşehirde yaşamaktadır. 4'ü yüksek lisans, 21'i lisans mezunudur. Meslekte 22'si 1-5 yıl, 1'i 6-10 yıl,

1’i 11-15 yıl, 1’i 16-20 yıl süre geçirmiştir. Öğretmenlerin 23’ü 11-15 yıl, 2’s, 16-20 yıl internette süre geçirmişlerdir. Öğretmenlerin 2’si Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, 2’si Fen Bilgisi, 2’si İngilizce, 2’si Matematik, 2’si Okul Öncesi, 3’ü Rehberlik ve Psikolojik Danışman, 1’i Sosyal Bilgiler, 1’i Tarih ce 10’u Türkçe öğretmenidir.

Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Tablo 3

Öğrencilerin Demografik Özellikleri

		f	Toplam
Cinsiyet	Erkek	2	13
	Kadın	11	
Yaş Aralığı	11-14 yaş	7	13
	15-17 yaş	6	
Doğduğu Yer	Köy/Kasaba	-	13
	İlçe	8	
	Şehir	1	
	Büyükşehir	4	
Yaşadığı Yer	Köy/Kasaba	-	13
	İlçe	7	
	Şehir	-	
	Büyükşehir	6	
Öğrenim Kademesi	Lise	7	13
	Ortaokul	6	
Sınıf Seviyesi	8. sınıf	6	13
	9. sınıf	2	
	10. sınıf	2	
	11. sınıf	1	
	12. sınıf	2	
İnternette geçirdiği süre	5-10 yıl	9	13
	11-15 yıl	4	

Tabloya bakıldığında öğrencilerin 13 kişiden oluştuğu ve 2 erkek ve 11 kadın öğrenci olduğu görülmektedir. Öğrencilerin 7’si 11-14, 6’sı 15-17 yaş aralığındadır. Öğrencilerin 8’i ilçede, 1’i şehirde, 4’ü büyükşehirde doğmuştur. Öğrencilerin 7’si ilçede, 6’sı büyükşehirde yaşamaktadır. Öğrencilerin 7’si lisede, 6’sı ortaokulda öğrenim görmektedir. Öğrencilerin 6’sı 8. sınıf, 2’si 9. sınıf, 2’si 10. sınıf, 1’i 11. sınıf ve 2’si 12. sınıftır. Öğrencilerin 9’u 5-10 yıl, 4’ü 11-15 yıl internette zaman geçirmiştir.

Diğer Paydaşların Demografik Özellikleri

Tablo 4

Diğer Paydaşların Demografik Özellikleri

		f	Toplam
Cinsiyet	Kadın	22	47
	Erkek	25	
Yaş aralığı	20-25	18	47
	26-30	9	
	31-40	16	
	41-50	2	
	50 ve üzeri	2	
Doğum yeri	Köy/kasaba	4	47
	İlçe	10	
	Şehir	9	
	Büyükşehir	24	
Yaşadığı yer	Köy/kasaba	-	47
	İlçe	5	
	Şehir	3	
	Büyükşehir	39	
Öğrenim düzeyi	Doktora	2	47
	Yüksek lisans	6	
	Lisans	36	
	Ön lisans	1	
	Lise	2	
Meslekte geçirdiği süre	1-5 yıl	25	47
	6-10 yıl	12	
	11-15 yıl	5	
	16-20 yıl	2	
	21 ve üzeri	3	
İnterneti kullandığı süre	1-5 yıl	-	47
	6-10 yıl	1	
	11-15 yıl	37	
	16-20 yıl	3	
	21 ve üzeri	6	
Diğer Paydaşların Meslekleri	Mühendis	12	47
	Avukat	2	
	Vergi müfettişi	3	
	Memur	2	
	Müzisyen	2	
	Okul idarecisi	2	
	Diyetisyen	1	
	Editör	1	
	Ev hanımı	1	
	Gazeteci	1	
	Gelir uzmanı	1	
	İç mimar	1	
	İstatistikçi	1	
	İşletmeci	1	
	Kamu yöneticisi	1	
	Bilgisayar teknikeri	1	
	Muhasebeci	1	
	Akademisyen	1	
	Çocuk bakıcısı	1	
	Danışman	1	
	Pastane çalışanı	1	
	Psikolog	1	
	Sigorta uzmanı	1	
	Tiyatro oyuncusu	1	
	Vaiz	1	
	Bankacı	1	
	Yazar	1	
	Yönetmen	1	

Tabloya bakıldığında diğer paydaşlar olarak ele alınan farklı meslek çalışanlarının 47 kişiden oluştuğu ve bunun 22'sinin kadın, 25'inin erkek olduğu görülmektedir. Bu kişilerin 18'i 20-25 yaş, 9'u 26-30 yaş, 16'sı 31-40 yaş, 2'si 41-50 yaş ve 2'si 50 ve üzeri yaş aralığındadır. Bu kişilerin 4'ü köy/kasabada, 10'u ilçede, 9'u şehirde, 24'ü büyükşehirde doğmuştur. Bu kişilerin 5'i ilçede, 3'ü şehirde ve 39'u büyükşehirde yaşamaktadır. Bu kişilerin 2'si doktora, 6'sı yüksek lisans, 36'sı lisans, 1'i ön lisans ve 2'si lise mezunudur. Bu kişiler 25'i 1-5 yıl, 12'si 6-10 yıl, 5'i 11-15 yıl, 2'si 16-20 yıl ve 3'ü 21 yıl ve üzerinde meslekte aktiftirler. Bu kişilerin 1'i 6-10 yıl, 37'si 11-15 yıl, 3'ü 16-20 yıl ve 6'sı 21 yıl ve üzerinde internette zaman geçirmiştir. Diğer paydaşlar olarak ele alınan bu grupta 1 akademisyen, 2 avukat, 1 bankacı, 1 bilgisayar teknikeri, 1 çocuk bakıcısı, 1 danışman, 1 diyetisyen, 1 editör, 1 ev hanımı, 1 gazeteci, 1 gelir uzmanı, 1 iç mimar, 1 istatistikçi, 1 işletmeci, 1 kamu yöneticisi, 2 memur, 1 muhasebeci, 12 mühendis (6 Elektrik Elektronik, 1 Fizik, 1 Gıda, 1 Geometik, 1 İnşaat, 1 Jeoloji ve 1 Endüstri Mühendisi) 2 müzisyen, 2 okul idarecisi, 1 pastane çalışanı, 1 psikolog, 1 sigorta uzmanı, 1 tiyatro oyuncusu, 1 vaiz, 3 vergi müfettişi, 1 yazar ve 1 yönetmen bulunmaktadır.

Diğer paydaş olarak ele alınan farklı meslek çalışanlarının sayılarının bir kısmı orantılı değildir. Bunun nedeni küresel salgın sürecinde birebir görüşme imkânı olmaması ve araştırmacının çevresinde çok mühendis olmasıdır. Fakat bu mühendislerin alanları farklılık göstermektedir.

Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanmasında "kişisel bilgi formu" (Ek 1, Ek 3 ve Ek 5) ve "yarı yapılandırılmış görüşme soruları" (Ek 2, Ek 4 ve Ek 6) kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği; araştırmacı tarafından hazırlanan sorular üzerinde yanıtlayıcının kısmen düzeltme, düzenleme hakkının olduğu ve sorgulayan ile yanıtlayanın bazı soruları yeniden düzenleyebildiği bir teknik olarak tanımlanabilir (Sönmez, 2018, s. 185). Görüşme soruları araştırmacı tarafından iki uzmanın görüşlerinden yararlanarak hazırlanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Veri toplamaya 2019 yılının bahar döneminde başlanmıştır. Çalışma grubundakilerle görüşmeler birebir ve hem yüz yüze hem salgın koşulları nedeniyle online şekilde yapılmıştır. Görüşmelerin ortalama otuz dakika sürmesi amaçlanmış fakat en az kırk beş

dakika sürmüştür. Gerektiği yerlerde sonda sorularıyla görüşmenin şekillenmesi ve derinlemesine yapılması sağlanmıştır. Görüşme esnasında izin veren katılımcıların ses kaydının yanı sıra, kişilerin konuşmaları, jest ve mimikleri de dikkate alınarak not tutulmuştur. Ayrıca katılımcılar; araştırmaya katkı sağlayacaklarının farkında oldukları için konuşma ve dinleme becerilerini iyi kullanmaya gayret ettikleri gözlemlenmiştir.

Araştırmacı Hakkari'de öğretmen olduğu için ve asıl Ankara'da yaşadığı için çalışma grubu genel olarak Hakkâri ve Ankara'da yaşayanlardan oluşmaktadır. Bunun yanı sıra Tokat, Çankırı, Gaziantep, Diyarbakır, Adana gibi farklı şehirlerde yaşayan kişilere de ulaşılmıştır. Bu şekilde farklı şehirlerde yaşayıp görüşleriyle çalışmaya katkı sağlayan kişilerin araştırmaya zenginlik kattığı düşünülmektedir.

Çalışmaya 2019 yılının bahar döneminde başlanmıştır fakat 2019 yılının güz döneminde çalışmayı yürüten kişinin Hakkâri Yüksekova'ya atanması nedeni ile ve 2020 yılında küresel salgın ortaya çıkması ile yüz yüze görüşmeler sekteye uğramıştır. Bu zorluklar karşısında görüşmelerin bir kısmı e-posta yoluyla ve görüntülü konuşmalar ile yapılmıştır. Bu görüşmeler kayıt altına alınmıştır ve saklanmaktadır.

Verilerin Analizi

Bu araştırmada veriler için içerik analizi yapılmıştır. İki kişi tarafından yapılan analizde görüşmeler ses kaydına alınmış, ardından da yazılı metne dönüştürülerek, araştırmacı notları ile karşılaştırılmıştır. Görüşler iki kodlayıcı tarafından satır satır okunarak içerik kodları oluşturulmuştur. Kod listelerinden birbirleriyle ilişkili olanlar bir araya getirilerek tematik kodlama yapılmıştır. Tematik kodlamalarda araştırmanın soruları ile olan iç ve dış tutarlılığa dikkat edilmiştir. Kodlamalar karşılaştırılarak "Güvenirlik= Görüş Birliği / Görüş Ayrılığı + Görüş Birliği x 100" formülüyle (Miles ve Hubermann, 1994) görüş birliği yüzdesi 0,83 olarak hesaplanmıştır. Oluşturulan temalar baz alınarak tablolara dönüştürülmüş, içerik kod sıklığı sayısal olarak verilmiş ve ilgili yorumlar yapılmıştır. Bulgular alıntı örnekleri ile zenginleştirilerek anlamlı bir gruplandırma ve akış içinde sunulmuştur. Araştırma bulgularının katılımcı görüşlerine ilişkin alıntılarla desteklenmesi, yöntem ve örneklem seçiminin ayrıntılı açıklanması, araştırmacının alana yakınlığı (Türkçe öğretmenliği mezunu ve eğitim teknolojisi alanında Yüksek lisans yapıyor olması) araştırmanın geçerliğinin sağlanması yönündeki çabalara örnek olarak gösterilebilir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde öğretmen, öğrenci ve diğer paydaşlar ile "konuşma içerikli videolar" hakkında yapılan görüşmelerden elde edilen bulgular ve yorumlar yer almaktadır.

Video İzleme Aracı ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 5

Video İzleme Aracı

Tema	Kod	Ö (n=25)	Öğ (n=13)	DP (n=47)
Katılımcının video izleme aracı	Telefon	20	13	36
	Bilgisayar	4	13	9
	Monitör	1	-	2
Katılımcının çevresinde bulunanların video izleme aracı	Telefon	23	11	40
	Bilgisayar	4	-	9
	Monitör	2	1	2

Yukarıdaki tabloya bakıldığından katılımcıların ve çevresindekilerin video izleme aracı olarak en fazla telefon kullandığı görülmektedir. Daha sonra bilgisayar, en son sırada ise monitör yer almaktadır.

En Çok İzlenen Video Türleri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 6

En Çok İzlenen Video Türleri

Tema	Kod	Ö (n=25)	Öğ (n=13)	DP (n=47)
Katılımcının izlediği video türleri	Film	12	7	29
	Belgesel	11	2	28
	Aile ve çocuk gelişim videoları	3	-	5
	Arşiv/Nostalji videoları	8	-	2
	Ders videoları	5	10	15
	Dizi	9	6	24
	Haber/siyaset	5	-	18
	Kişisel bakım videoları	12	2	20
	Kişisel gelişim videoları	2	2	14
	Komik / eğlenceli videolar	12	5	17
	Müzik/şarkı videoları	14	5	21
	Mesleki gelişim videoları	5	-	12
	Yemek tarifi videoları	8	3	13
	Youtuber videoları	5	-	14
	Animasyon	1	1	2
	Biyografik videolar	1	1	3
	Çizgi film	1	-	4
	Kamu spotu videoları	1	-	1
	Kısa filmler	4	-	1
	Konferans videoları	1	-	6
	Magazin videoları	2	-	1
	Oyun stratejileri videoları	2	4	9
	Reklam ve tanıtım videoları	3	1	9
	Röportaj videolar	3	-	5
	Seyahat videoları	-	-	4
	Siyasi videolar	1	-	2
	Sosyal medya kısa videoları	-	1	3
	Spor videoları	-	-	7
	Tartışma programı videoları	4	-	4
	Tiyatro videoları	1	-	1
	Yarışma programı videoları	1	-	2
Katılımcının çevresindekilerin izlediği video türleri	Komik / eğlenceli videolar	13	1	19
	Dizi	7	4	17
	Haber/siyaset videoları	10	4	16
	Müzik/şarkı videoları:	7	2	10
	Oyun stratejileri videoları	6	4	12
	Yemek tarifi videoları	9	5	13
	Film	-	4	9
	Ders videoları:	4	2	8
	Eğlence programı videoları	1	-	3
	Hobi videoları	1	-	0
	Kişisel bakım videoları	4	-	4
	Kişisel gelişim videoları	2	1	0
	Mesleki gelişim videoları	2	-	4
	Röportaj videolar	1	-	3
	Sanat videoları	-	-	1
	Seyahat videoları	1	-	1
	Sosyal medya kısa videoları	2	-	7
	Spor videoları	2	-	2
	Reklam ve tanıtım videoları	-	-	2
	Tartışma programı videoları	1	-	4
	Tiyatro videoları	1	-	1
	Youtuber videoları	2	2	8

Tabloya bakıldığında katılımcıların ve çevresindekilerin en çok izlediği video türleri; aile ve çocuk gelişimi, animasyon, arşiv/nostalji, belgesel, biyografik, çizgi film, ders, dizi, eğlence programı, film, haber/siyaset, hobi, kamu spotu, kısa film, kişisel bakım, kişisel gelişim, komik/eğlenceli, konferans, magazin, mesleki gelişim, müzik/şarkı, oyun stratejileri, reklam ve tanıtım, röportaj, sanat, seyahat, sosyal medya kısa videoları, spor, tartışma programı, tiyatro, yarışma, yemek tarifi ve youtuber videolarıdır.

Bu videolar arasında bir öğretmen "*Ahlaki ilkeler doğuştan mı geliyor?*" (Ö, 1) isimli bir belgesel videosundan etkilendiğini belirtmiştir. Bebekler üzerinde yapılan deneylerden bahsetmektedir. Akıcı ve etkileyici olduğunu belirtmiştir.

Bir diğer öğretmen ise şehit haberlerinin duyurulma şekilden etkilendiğini söylemiştir (Ö, 2). Müzikle desteklenmesi ve insanda empati kurdurabilmesi açısından etki yarattığı belirtilmektedir.

Bir diğer öğretmen; dünya savaşıyla ilgili çekilen bir belgeselden açık ve anlamlı olması, etkili tonlamalarla konuşulması, görsel ve müzikle desteklenmesi açısından etkilendiğini belirtmiştir. Bir başka öğretmen "*Katarsis*" isimli bir Youtube programının etkili olduğunu söylemiştir (Ö, 4).

Bir başka öğretmen iki kısa filmden bahsetmiştir. *"İyilik yap, iyilik bul."* isimli ve teknoloji bağımlılığıyla ilgili kısa filmlerden empatik konuşmalar, ortak değer yargısı oluşturma, pandomim tekniği kullanılması yönüyle etkilendiğini ve etkiler sayesinde de anlamlı konuşmalar olduğunu belirtmiştir (Ö, 12).

Bir diğer öğretmen de yine iki kısa filmden bahsetmiştir. Felç olan bir kedi ve hastalanan insanların olduğu kısa filmlerdir. Empatik konuşmalardan, mesaj içermesinden, görselle desteklenmesinden etkilendiğini anlatmıştır (Ö, 17).

Bir diğer öğretmen; *"Bir balığı ağaca tırmanamadığı için onu suçlayamazsınız."* konulu eğitim videosundan etkilenmiştir (Ö, 20).

Bir diğer öğretmen televizyona ekmek kırıntısı atan çocuğun hikayesini anlatan kısa filmden etkilendiğinden bahsetmiştir (Ö, 23).

Finlandiya, Güney Kore, Kuzey Kore eğitim şekillerinden bahseden bilgilendirici bir videonun etkili olduğunu bir başka öğretmen söylemektedir (Ö, 24).

Genel anlamda kısa filmlerden etkilenen öğretmen sayısı bu çalışmada oldukça fazla olduğu görülmektedir.

Bir öğrenci Ayşe Tükrükçü'nün hayatının anlatıldığı biyografik videodan diksiyon, jest mimiklerin yerinde kullanılması ve hikâyenin de gerçek olması dolayısıyla etkilendiğinden bahsetmektedir (Öğ, 1).

Diğer paydaşlardan bir katılımcı baba ile oğulun hikayesini anlatan kısa filmden ve "*Çocuğunuzu kime emanet ediyorsunuz?"* isimli kısa filmden etkilendiğinden bahsetmiştir (DP, 1).

Davranışların kalıcı olması bu etki üzerinde önemlidir. Bir başka katılımcı; *"Böyle bir insan yok!"* isimli Barış Özcan'ın çektiği bilgilendirici bir videodan etkilendiğinden bahsetmiştir (DP, 2).

Bir başka katılımcı *"Afrika'da çocukların çalıştırılması"* konulu bir belgesel videosundan etkilenmiştir (DP, 6). Videoda anlamlı, dinamik ve akıcı konuşma söz konusudur.

Bir başka katılımcı; kadın cinayetinin işlendiği bir haber videosundan duygusal konuşmalar yönüyle etkilendiğinden bahsetmiştir (DP, 15).

Bir başka katılımcı da şehit haberlerinin işlendiği bir haber videosundan samimi konuşmalar yönüyle etkilendiğinden bahsetmiştir (DP, 23).

Videolardaki Konuşmaların Özellikleri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 7

Videolardaki Konuşmaların Özellikleri

Tema	Kod	Ö (n=25)	Öğ (n=13)	DP (n=47)
Katılımcıyı etkileyen olumlu özellikler	Konusunda uzman olma	10	3	20
	Dikkat çekici konuşma	9	3	7
	Düzgün diksiyon	18	5	8
	Empatik konuşma	5	-	4
	İçselleştirmesi	6	-	8
	Açık konuşma	1	-	1
	Akademik dil kullanması	2	-	-
	Akıcı konuşma	2	1	6
	Anlamlı konuşma	1	-	-
	Anlaşılır konuşma	-	2	3
	Bütünlük içinde sunulması	1	-	-
	Dinamik konuşma	-	-	1
	Doğru telaffuz	1	-	-
	Doğru telaffuz	-	-	1
	Dramatize etmesi	3	-	-
	Duygusal konuşma	1	-	6
	Eleştirel konuşma	2	-	-
	Görselle desteklenmesi	3	-	4
	Heyecanlandırması	-	-	1
	İkna edici konuşma	4	-	-
	İstanbul ağzı ile konuşma	2	1	4
	Jest mimikler yerinde kullanılması	1	1	4
	Kısa ve öz konuşma	-	-	2
	Mizaha yer verme	-	-	1
	Motive edici olması	1	-	3
	Müzikle desteklenmesi	2	-	-
	Somutlama yapma	1	-	-
	Uygun hitabet	3	-	1
Katılımcıyı etkileyen olumsuz özellikler	Tekrara düşme	5	-	13
	Ukalalık yapma	3	-	10
	Yabancı sözcük kullanma	11	3	14
	Gevezelik yapmak	3	3	12
	Parazit sesler	3	1	1
	Saygısızca konuşma (kaba, tersleme, patavatsızlık, vs.)	5	-	4
	Amerikanvari, Avrupai konuşma	3	-	-
	Bilgiçlik yapma	4	1	7
	Bozuk diksiyon	-	-	5
	Dedikodu	5	-	5
	Gaf yapma	2	-	-
	Nefret söylemli konuşma	1	-	-
	Sloganvari/empoze edici konuşma	1	-	5
	Yetersiz kelime dağarcığı	-	-	1
Katılımcının çevresindekileri etkileyen olumlu özellikler	İçselleştirmesi	3	-	2
	Mizaha yer verme	3	2	8
	İstanbul ağzı ile konuşma	-	2	-
	Görselle desteklenmesi	-	-	2
	Heyecanlandırması	-	-	3
	Jest mimikler yerinde kullanılması	-	-	2
	Kısa ve öz konuşma	-	-	1
	Konusunda uzman olma	1	-	1
	Sakin konuşma	1	-	-
	Yenilikçi olması	-	-	1

Katılımcının çevresindekileri etkileyen olumsuz özellikler	Argo	3	2	4
	Konuyu uzatma	-	-	3
	Küfür	2	2	2
	Mahalli ağız	6	1	2
	Abartılı konuşma	-	1	-
	Bozuk diksiyon	1	-	1
	Düşünmeden konuşma	1	-	-
	İronik olması	2	-	-
	Saygısızca konuşma	-	-	2
	Söz kesme	-	-	1
	Suçlayıcı konuşma	-	-	1
	Telaffuz hatası	-	-	2
	Yanlı konuşma	-	1	-
	Yanlış bilgilendirme	-	-	2
	Yapmacık konuşma	1	-	2
	Yargılayıcı konuşma	2	-	-

Tabloya bakıldığında videolardaki konuşmaların özelliklerinden katılımcılar ve çevresindekilerin görüşlerine göre onları olumlu ve olumsuz etkileyen özellikler görülmektedir.

Buna göre katılımcıları ve katılımcıların çevresindekileri etkileyen olumlu özellikler; açık, akademik dil kullanarak, akıcı, anlamlı, bütünlük içinde sunarak, dikkat çekici, dinamik, doğru telaffuz ile, dramatize ederek, duygusal, düzgün diksiyon ile, eleştirel, empatik, görselle ve müzikle destekleyerek, heyecanlandırarak, içselleştirerek, ikna edici, İstanbul ağzı ile, jest mimikleri yerinde kullanarak, kısa ve öz, konusunda uzman olup, mizaha yer vererek, motive edici, sakin, somutlama yaparak, uygun hitap ile konuşmadır.

Bir öğretmen youtuber olan Enes Batur'un hayatını anlatan filmden bahsederek Enes Batur'un aslında gençlere ve çocuklara hep kötü örnek olduğunu vurguladıkları halde filmdeki dilin rahatsız etmeyen bir dil olduğundan bahsetmiştir. *"...Filmde argoyu görmedim. Filmde argo kullanırlarsa çok tepki çekerler. ... Film bana kadar ulaştı. Ben de izleyebildim. Yetişkin kitlesine de ulaşacak diye düşünüyorlardır."* (Ö, 14). Youtube'da istediği gibi konuşabilen bir youtuber'ın filmde RTÜK (Radyo ve Televizyon Üst Kurulu) kaygısıyla İstanbul ağzı ile konuşturulduğuna vurgu yapılmıştır.

Diğer paydaşlardan bir katılımcı dizilerdeki bazı uydurulmuş sözleri komiklik olsun diye model aldığını söylemektedir. "*Çukur dizisinde 'Teşekkürler lütfen.' Ufak Tefek Cinayetler dizisinde ise 'O iş bende.' sözü"* buna örnektir (DP, 11).

Yine başka bir katılımcı Avrupa Yakası dizisindeki Burhan karakterini mizahi yönden taklit ettiğini söylemektedir (DP, 17).

Başka bir katılımcı Güldür Güldür programında kullanılan plaza dilini taklit ettiğini söylemektedir (DP, 25).

Bir başka katılımcı *Deliha* filmindeki baş roldeki kişiyi taklit ettiğini söylemektedir (DP, 35). Genel anlamda komiklik çabası söz konusudur.

Bir yandan bir katılımcı ise *"...Ben konuşa konuşa geliştiriyorum kendimi. ...Okumak en iyi öğrenme yöntemidir. Gerekli olan bilgileri okur ve alırım. Roman okumayı falan çok tercih etmem. Benim izlediğim videolar farkında olmadan etkiliyordur beni."* (DP, 38) diyerek videoların örtülü şekilde kendisini etkilendiğinden bahsetmektedir.

Bir diğer öğretmen; *"... İnsan bir video izlerken oradaki dilin de edebi açıdan zevk vermesini ve ağızda hep yarım kalacak bir tat bırakmasını bekler."* (Ö, 25) diyerek konuşmalardaki olması gereken niteliklere vurgu yapmaktadır.

Bir öğrenci ise; *"İnançlarınızı görüşlerinizi ya da kendinizi açıklamak zorunda değilsiniz, siz kendiniz olduğunuz için böylesiniz ve insanlar bunu kabullenmek zorunda.' Bir yerde böyle bir konuşma dinlemiştim. Beni etkiledi. Evet, beni yönlendirdiğini düşünüyorum."* (Öğ, 11) diye konuşarak beğendiği konuşma özelliklerinin onları etkilediğini söylemektedir.

Katılımcıları ve katılımcıların çevresindekileri etkileyen olumsuz özellikler ise; abartılı, Amerikanvari, Avrupai konuşma, argo, bilgiçlik yaparak, bozuk diksiyon ile, dedikodu ile, düşünmeden, gaf yaparak, gevezelik yaparak, ironik, konuyu uzatarak, küfür ile, mahalli ağızla, nefret söylemli, parazit sesler çıkararak, saygısızca, sloganvari/empoze edici, söz keserek, suçlayıcı, tekrara düşerek, telaffuz hatası ile, ukalalık yaparak, yabancı sözcük kullanarak, yanlı, yanlış bilgilendirerek, yapmacık, yargılayıcı ve yetersiz kelime dağarcığı ile konuşmadır.

Bir öğretmen; *"...tıklanma rekoru gibi birtakım niceliksel faaliyetlerin ön plana çıkması."* (Ö, 3) şeklinde konuşmanın videolardaki kişiler için çok da önemli olmadığını söylemektedir.

Başka bir öğretmen; "*Berfu Yenenler'in 'Merhaba sevgili heeeerkeeeesss' diye videoya başlaması hoş değil."* (Ö, 11) diyerek kötü, hoş olmayan hitaba vurgu yapmaktadır.

Bir başka öğretmen de *"... Yabancı kelimelere mümkün olduğunca yer verilmediği ve dilin kurallarına uygun içerikler oluşturulmadığı sürece bu videolar internet çöplüğünün birer parçası olmaktan öteye geçemeyecektir."* (Ö, 25) diyerek aslında yabancı kelime

kullanımına değil, yabancı kelimelerin doğru kullanılmadığını; Türkçe ile yanlış, kötü şekilde bütünleştirildiğini söylemektedir.

Bir öğrenci; *"... En küçük örneği "bay bay." Bu İngilizce bir kalıptır ve "görüşmek üzere" "Kendine iyi bak" vb. sözcüklerimiz varken neden "bay bay"? Bu basit görünen çok büyük bir sorundur hatta Türkçe zannettiğimiz bir sürü yabancı kökenli kelime vardır dilimizde ve bu bizim dilimizi bozar, geriye atar."* (Ö, 1) diyerek yabancı sözcüklerin dili yozlaştırdığına vurgu yapmaktadır.

Diğer paydaşlardan bir katılımcı; *"Kadınlar gibi işini yapmayacaksa, karı gibi konuşma..."* (DP, 4) gibi örneklerle kadınların etiketlendiğini, bu şekilde argo kullanıldığını söylemektedir.

Bir başka paydaş ise; *"... Örneğin geçtiğimiz günlerde bir Türkiye güzelinin videosu internet ortamına düştü. Kendisi İngiltere'de yetişmiş ve bu sebeple cümlelerinde bir kısım İngilizce kelimeler kullanıyor. Öğle yemeğine "lunch", birden aşırı yemek yemeye "bing eating", abur cubur/kötü yemeklere "junk food" diyor. Bunu izleyen, bunu gören gençler ve çocuklar bu şekilde konuşmanın "cool" olduğunu, kendilerini daha havalı ve popüler yaptığını düşünüyorlar."* (DP, 39) diyerek yabancı kelimelerin standart dile zarar verdiğine vurgu yapmaktadır.

Birkaç katılımcı da *Youtuber Danla Biliç ve Enes Batur, şarkıcı Kerimcan Durmaz ve Reymen* gibi kişilerin konuşma şeklini beğenmediklerini söylemektedirler.

Videolardaki konuşmaların olumlu ve olumsuz özelliklerine bakıldığında toplamda 40 olumlu kod bulunmuşken 30 olumsuz kod bulunmuştur. Olumlu özelliklerin daha ağır bastığı görülmektedir.

Videolardaki Konuşmaların Katılımcıya Yansıması ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 8

Videolardaki Konuşmaların Katılımcıya Yansıması

Tema	Kod	Ö (n=25)	Öğ (n=13)	DP (n=47)
Olumlu yansıma	Kendini iyi ifade etme	20	1	14
	Doğru diksiyonu	11	1	6
	Kelime dağarcığının gelişmesi	5	3	18
	Yabancı dil öğrenimi	7	6	9
	Anlaşılır konuşma	3	2	3
	Açık ve akıcı konuşma	2	-	2
	Ahenkli konuşma	1	-	-
	Alıcı dili harekete geliştirme	1	-	-
	Belgelere dayalı konuşma becerisi	-	-	3
	Doğru kelime seçimi	2	-	1
	Güçlü hitap	1	-	1
	İkinci dil öğrenimi	-	2	-
	İstanbul ağzı ile konuşma	2	-	4
	Jest mimiklerin yerinde kullanılması	2	-	-
	Kısa ve öz anlatım	-	-	4
	Mizaha yer verme	2	-	4
	Özgüvenli konuşma	-	-	1
	Yaratıcı konuşma	1	-	4
Olumsuz yansıma	Yabancı kelime kullanımı	9	2	12
	Mahalli ağız	9	1	17
	Küfürlü konuşma	9	3	6
	Argo	8	3	15
	Aksan bozukluğu	5	-	-
	Çok hızlı ya da yavaş konuşma	5	1	5
	Parazit sesler	5	-	4
	Telaffuz hataları	4	3	8
	Yetersiz kelime dağarcığı	5	-	7
	Belgelere dayandırmadan konuşama	-	-	1
	Bozuk diksiyon	1	-	5
	Çok yüksek ya da alçak sesle konuşma	-	-	1
	Gaf yapma	-	-	2
	İlgi çekme çabası	2	-	-
	İnternet jargonu	1	-	-
	Jest mimikleri yetersiz ya da abartılı kullanma	1	-	1
	Kendini ifade edememe	3	-	-
	Uydurma kelime kullanımı	1	-	1
	Uygun olmayan hitap	1	-	1
	Yanlış kelime seçimi	-	-	4
	Yargılayıcı konuşma	2	-	-
	Yayarak veya uzatarak konuşma	1	-	-

Tabloya bakıldığında videolardaki konuşmaların katılımcıya olumlu ve olumsuz yansıması görülmektedir. Bu videoların olumlu yansıması; kendini iyi ifade etme, doğru diksiyon ile konuşma, kelime dağarcığının gelişmesi, yabancı dil öğrenimi, anlaşılır, açık ve akıcı konuşma, alıcı dili harekete geçirme, belgelere dayalı konuşma becerisi, doğru kelime seçimi, güçlü hitap, ikinci dil öğrenimi, İstanbul ağzı ile konuşma, jest mimikleri yerinde kullanma, kısa ve öz anlatım, mizaha yer verme, özgüvenli ve yaratıcı konuşmadır.

Olumlu yansımaların başında *kendini iyi ifade etme, kelime dağarcığının gelişmesi, doğru diksiyon ile konuşma ve yabancı dil öğrenimi* gelmektedir. Bu olumlu yansımalar teması için bazı katılımcılar açıklama ve örneklendirme yaparak konuyu detaylandırmıştır.

Bir öğrenci Arapça ya da İngilizceyi öğrenmek için bir diğer deyişle yabancı dil öğrenimi için videolardan yararlandığını söylemektedir (Öğ, 7).

Bir öğretmen; lisanstayken drama dersi için videolar izlediğini ve buradan eğitsel anlamda yararlandığını ifade etmektedir (Ö, 10).

Bir diğer öğretmen yöresel ağız kullanan bir kişinin komiklik olsun diye taklit ettiğini/model aldığını *"…Biri var. Meyve suyu içiyor, ilk defa içiyor. 'Öle hoştuur.' diyor. … Bir de küçük bir kız çocuğunun doğum gününü kutluyorlar. Doğum gününde pasta olarak sucuk almışlar. 'Anaaa, gıu… Ben de bir düşünmüştüm.' Bende de bir 'gı' kaldı."* (Ö, 12) şeklinde açıklamaktadır.

Başka bir öğretmen ise *"… Bence dil bilinci ve konuşma düzeyi belli bir karaktere sahip olan insanların başkalarını taklit etme olasılığı son derece zayıftır."* (Ö, 25) diyerek kendini yetiştirmiş kişilerin başka ağızları model almayacağını söylemektedir.

Diğer paydaşlardan bir katılımcı mizaha yer verme kodunun dizilerden geçebileceğini, buna "7 Numara" ve "Yeditepe İstanbul" dizilerini örnek olarak vermiştir (DP, 9).

Birkaç öğretmen ise komikliği taklit etmenin geçici olduğuna vurgu yapmaktadır. Bir öğretmen bunu *"…Şu an bulunduğumuz çağ tüketim çağı. İnternetten öğrendiğimiz her şey ortalama beş yıl sonra unutuluyor."* (Ö, 17) şeklinde açıklamaktadır.

Bir öğretmen *"Türkçe dersi için destan konusunu işleyecektim. Tonguç Akademi'den ve TRT'nin eski çizgi filmlerinden baktım. Etkili oldu."* (Ö, 2) diyerek bu videoların ifadesini güçlendirdiğini belirtmektedir.

Başka bir öğretmen *"…Mesela çok kolay çözülebilir bir insanım yerine, basit bir insanım diyorum.*" (Ö, 13) diyerek açık, anlaşılır konuşmaya vurgu yapmaktadır.

Bir başka öğretmen *"Tirip atmak değil, tavır almak, tavır takınmak. Şok olmak değil, şoke olmak vb."* (Ö, 24) şeklinde bazı videolar ile ifadesinin düzeltilebildiğini ifade etmektedir.

Bir öğrenci youtuber videolarının ifade gücünü geliştirmesini şu şekilde açıklamaktadır: *"Evet artırdı çünkü özellikle youtuberlar sürekli ekran karşısında birilerine bir şey anlattıkları için bu işte ustalar, mimikleri ve jestleri daha iyi kullanıyorlar. İzlediğim zaman ister istemez gelişiyor."* (Öğ, 4).

Bu videoların olumsuz yansıması ise; yabancı kelime kullanımı, mahalli ağız, küfür, argo, aksan bozukluğu, çok hızlı ya da yavaş konuşma, parazit sesler, telaffuz hataları, yetersiz kelime dağarcığı, belgelere dayandırmadan konuşma, bozuk diksiyon, çok yüksek ya da alçak sesle konuşma, gaf yapma, ilgi çekme çabası, İnternet jargonu, jest mimikleri yetersiz ya da abartılı kullanma, kendini iyi ifade edememe, uydurma kelime kullanımı, uygun olmayan hitap, yanlış kelime seçimi, yargılayıcı, yayarak veya uzatarak konuşmadır.

Bir öğretmen yabancı kelimelerin Türkçeye ile uygun olmayacak şekilde bütünleştirildiğini *"Selfie, Post atmak, story paylaşmak, fallow etmek… vb."* (Ö, 17) kelimeleri ile örneklendirmektedir.

Bazı katılımcılar videoların olumlu ya da olumsuz bir etkisinin olmadığını da düşünmektedirler. Bir öğretmen *"Yetişkinlerde sonuçta oturmuş bir konuşma düzeni var."* (Ö, 15) demektedir.

Diğer paydaşlardan bir katılımcı ise *"…Aynı konu hakkında kitap okumak ya da uygulama yaparak öğrenmek videodan çok daha kalıcı."* (DP, 16) diyerek videolarının çok da etkili olmadığını konuşmanın araştırarak ve hayatilik ilkesine göre gelişebileceğini ifade etmiştir.

Bir öğretmen "*İleri yetişkinlerde etkili değil. Genç yetişkinlerde etkili. 'Kanalıma hoş geldiniz, bugün ne yapacağız?' şeklinde ses tonunu değiştiren genç yetişkinler mevcut."* (Ö, 6) diyerek genç yetişkinler için ifade etme konusunda endişelendiğini söylemektedir.

Bir başka öğretmen ise; *"…Recep İvedik filmini izleyen ve Yıldızlar Arası filmlerini izleyen iki kişi aynı sözcükleri kullanmayacak, aynı esprilere gülmeyecektir."* (Ö, 9) diyerek iki film arasında kıyaslama yapmaktadır.

Bir başka öğretmen *"Video anlatıcısının konuşmasını ya da içeriğini beğenmezsem videoyu kapatırım."* (Ö, 7) demesinden kendisinin bu konuda tedbirli olduğu anlaşılmaktadır.

Bir öğretmen yine *"...Kitapların kişi üzerinde daha etkili olduğunu düşünüyorum."* (Ö, 11) diyerek videoların değil, kitapların öğretici olduğuna vurgu yapmıştır.

Bir diğer öğretmen; *"...Yetişkin bir insan zaten dilini belirli bir seviyeye getirmiştir. Onu ancak kitap okuma geliştirebilir diye düşünüyorum."* (Ö, 17) diyerek videoların değil kitapların belli yaştan sonra öğretici olacağını ifade etmektedir.

Bazı katılımcılar kelime dağarcığını videoların artırmadığını da düşünmektedir. Örneğin bir öğretmen *"...Benim kelime dağarcığımı videolar değil, okuduğum kitaplar geliştirdi."* (Ö, 12) demektedir.

Bir öğretmen daha *"...Kitaplar daha fazla etkilidir."* (Ö, 15) demektedir.

Bir başka öğretmen de yine *"Kitaplar kelime dağarcığını artırmıştır."* (Ö, 2) demektedir.

Diğer paydaşlardan bir katılımcı da *"...Genelde kitaplardan arttırmıştır."* (DP, 35) demektedir.

Bir başka katılımcı ise *"...Bu bendeki gelişim daha çok karşılıklı etkileşimden kaynaklanmıştır. Daha farklı konularda eğitim almış insanlarla oturup kalktığım için, o alanlarda gelişim gösterdim."* (DP, 38) diyerek kelime dağarcığının işin uzmanlarıyla sohbet ederek arttığını ifade etmektedir.

Bir başka katılımcı ise *"... artırmadı. Çünkü birçok içerik üreticisinin, eğer amacı kelime dağarcığını artırma amaçlı bilgilendirici bir video çekmediyse, böyle bir kaygısı olmadığını düşünüyorum. Ayrıca çok daha fazla insana hitap edebilmek adına daha günlük formda videolar çektikleri kanısındayım."* (DP, 43) diyerek kelime hazinesine katkı yapan videoların yoğun olmadığını vurgulamaktadır.

Bu şekilde altı ayrı katılımcının kelime dağarcığını konuşma içerikli videoların artıramadığını detaylandırarak söylediği görülmektedir. Bunun yerine zengin kelime hazinesinin kitaplardan ya da işin uzmanı ile edilen sohbetlerden elde edilebileceğini söylemektedirler.

Diğer paydaşlardan birkaç katılımcı videoların kelime dağarcığını artırmadığını şu şekilde ifade etmektedirler. Bir katılımcı *"...Telefon, insanı bireyselleştirdi sanki. Toplumdan uzaklaştırıyor, o kelimeyi kullanacak yer bulamıyor. Özellikle bir ilmi çevrede değilse internette bulduğu bilgileri hayata aktaracağı yer bulamıyor. Sadece videoya bakıyor geçiyor. Hayata bir yansıması olmuyor."* (DP, 1) demektedir.

Diğeri; *"...Kelime dağarcığının videolarla gelişmesi için belli bir alana özel yayın yapmak üzere açılmış kanalların izlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Fakat gördüğüm kadarıyla*

insanlar genelde gündelik kanalları takip etmekteler." (DP, 2) diyerek sıradan, gündelik videolara atıf yapmaktadır.

"...Bence kelime dağarcığının artması okumayla olur." (DP, 25) diyerek kitap okumaya vurgu yapmaktadır.

Videoların ifadeyi artırmada çok da etkili olmadığını dile getiren bir öğretmen bunu *"...Fakat kitapların daha etkili olduğunu düşünüyorum."* (Ö, 11) diyerek ifade etmektedir.

Bir diğer öğretmen *"...İfade gücümü arttıran şeyin en başta yazmak olduğunu düşünüyorum."* (Ö, 17) diyerek videolardan ziyade yazmanın konuşma becerisindeki ifade gücünün artacağını ifade etmektedir.

Diğer paydaşlardan bir katılımcı videoların ifade gücünü artırmada ön planda olmadığını *"...Konuşma gücünün okuyarak ya da konuşarak gelişebileceği düşünüyorum."* (DP, 2) diyerek kitap okumaya ve karşılıklı iletişime vurgu yapmaktadır.

Bir diğer katılımcı *"Olmuştur tabi ama kitap okumak daha çok geliştirmiştir."* (DP, 15) diyerek videoları ikinci plana atmaktadır.

Bir başka katılımcı *"...İfade gücü bence kişinin mesleğiyle alakalıdır."* (DP, 25) diyerek meslekte karşılıklı olan iletişimin gücüne vurgu yapmaktadır.

Bir başka katılımcı *"...İfade gücünün, hitabetin ise bilgi birikimine dayalı olduğunu düşünüyorum. Ne kadar bilgili olunursa, bir sohbet esnasında karşıdaki kimseyi daha net ve doğru bir şekilde bilgilendirilebileceğini düşünüyorum. Bana kalırsa bu yetenek videolarla değil, kitaplarla geliştirilebilir."* (DP, 32) diyerek yine kitapların ifade gücünü artırmada etkili olduğunu söylemektedir.

Bir başka katılımcı *"...İyi bir ortamda büyüdüm ben. Türkçenin iyi konuşulduğu, argonun olmadığı… Zaten beş kardeşiz, kızlı ve erkekli kardeşler olduğu için, o yüzden çok dikkat edilirdi. Yani ben evimde küfredildiğini hiç duymadım. Bence işte aileden gelip daha sonra okul hayatı öğretmen, arkadaş diye gidip şekilleniyor. …2001-2005 yıllarında üniversite okudum ve o dönemlerde İnstagram yoktu Face vardı Tweeter yoktu. Youtube filan bu kadar değildi. Garip garip videolar filan bu kadar çekilmiyordu. İnsanlar bu kadar sınırını aşmamıştı. O yüzden biz daha az kirlendik. Ortamımızda da çok şey yoktu. O yüzden benim için çok etkisi olmadı."* (DP, 47) diyerek ifade gücünün artmasında ailedeki iletişimin ve sonrasında okul ortamındaki iletişimin büyük etkisinin olduğunu dile getirmektedir.

Öğretmenlerden iki, diğer paydaşlardan beş katılımcı ifade gücünü konuşma içerikli videolardan çok kitapların ya da karşılıklı gerçek/sanal olmayan ilişkilerin artırdığını savunmaktadırlar.

Videolardaki konuşmaların katılımcıya olumlu ve olumsuz yansımalarına bakıldığında ikisinin birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. Olumlu yansıyan 18 kod bulunmaktayken olumsuz yansıyan 22 kod bulunmaktadır.

Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Etkileyen Video Türleri ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 9

Öğrencilerin Konuşma Becerilerini Etkileyen Video Türleri

Tema	Kod	Ö (n=25)	Öğ (n=13)	DP (n=47)
Olumlu etkileyen videolar	Eğitsel amaçlı çizgi filmler	-	1	8
	Eğitsel videolar	-	3	2
	Animasyon filmler	1	-	2
	Bilim, sanat, spor videoları	1	-	-
	Ders videoları	-	1	1
	Dizi	-	-	2
	Röportajlar	-	1	-
Olumsuz etkileyen videolar	Youtuber videoları	3	3	6
	Popüler çizgi filmler	-	1	4
	Oyun stratejileri videoları	-	-	4
	Filmler	-	-	2
	Magazin videoları	1	-	-
	Makyaj- bakım videoları	1	-	-
	Reklamlar	-	-	1
	Sosyal medya videoları	-	-	2
	Şarkı videoları	-	-	1

Öğrencilerin konuşma becerilerini olumlu etkileyen video türleri; eğitsel amaçlı çizgi filmler, eğitsel videolar, animasyon filmler, bilim, sanat, spor videoları, ders, dizi ve röportaj videolarıdır.

Öğrencilerin konuşma becerilerini olumsuz etkileyen video türleri ise; youtuber videoları, popüler çizgi filmler, oyun stratejileri videoları, filmler, magazin videoları, makyaj-bakım videoları, reklamlar, sosyal medyadaki videolar ve şarkı videolarıdır.

Videoların öğrencilerin konuşma becerilerini olumlu ya da olumsuz etkileyen video türlerine bakıldığında iki temada da çizgi film kodunun olduğu görülmektedir. Fakat aradaki fark; çizgi filmleri yayınlayan TV kanallarıdır. TRT'nin kanallarındaki çizgi film çeşitlerinin yararlı olacağı düşünülüyorken Cartoon Network kanalındaki çizgi film çeşitlerinin zararlı olacağı düşünülmektedir. Çizgi film kodu dışında olumlu ve olumsuz etkileyen video türleri temasında ortak kod bulunmamaktadır.

Diğer paydaşlardan bir katılımcı Cartoon Network kanalının olumsuz etkilediğini söylemektedir (DP, 1).

Bir başka katılımcı her youtuber videosunun izletilmemesi gerektiğini şu örnekle açıklamıştır. *"...Bir tane youtuber onun videosunu çekmiş. Bildiğimiz çizgi filmlerin final bölümü gibi. Tom ve Jerry'nin sonu gibi. O Telatabi'lerin sonunda ne oluyormuş bir kızı mı kaçırıyormuş ne oluyormuş bu "Telatabiler" işte ona zarar veriyormuş. Kuzenim geldi bana bunu anlattı ve abla bu doğru mu dedi. Ve rüyasına girdi. O videoyu izlediği gece kâbus görmüş. Sekiz yaşında kuzenim."* (DP, 27).

Öğrencilerin konuşma becerilerini olumlu ve olumsuz etkileyen video türlerine bakıldığında birbirine yakın sayılar çıkmaktadır fakat olumsuz etkileyen video türleri ağır basmaktadır. Olumlu etkileyen 7 tane video türü kodu bulunmaktayken 9 tane olumsuz etkileyen video türü kodu bulunmaktadır.

Videolardaki Konuşmaların Öğrencilere Yansıması ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 10

Videolardaki Konuşmaların Öğrencilere Yansıması

Tema	Kod	Ö (n=25)	Öğ (n=13)	DP (n=47)
Öğrencilere olumlu yansıması	İfade edici dilin gelişmesi	7	8	3
	Kelime dağarcığının gelişmesi	2	-	-
	Empatik konuşma becerisi	-	-	1
	İkinci dil öğrenimi	1	1	1
	Kibar konuşma becerisi	-	-	1
Öğrencilere olumsuz yansıması	Dil gelişimini geriletmesi	3	-	11
	Argo	4	2	3
	Küfürlü konuşma	5	2	6
	Yabancı sözcük kullanımı	3	-	2
	Yanlış telaffuz	2	-	5
	Bilgiçlik sergileme	3	-	4
	Özensiz ve kaba konuşma	2	-	6
	Çok yüksek ya da alçak sesle konuşma	-	-	1
	İnternet jargonu	-	-	2
	Mahalli ağız	-	-	4
	Sinirli konuşma	-	-	2
	Taklit ederek konuşma	1	-	-
	Uydurma kelime kullanımı	-	-	1
	Yargılayıcı konuşma	0	0	1
	Yayarak konuşma	1	0	1

Videolardaki konuşmaların öğrencilere olumlu yansımaları; ifade edici dilin gelişmesi, kelime dağarcığının gelişmesi, empatik konuşma becerisi, ikinci dil öğrenimi ve kibar konuşma becerisidir.

Bir öğretmen; *"... Normalde ailede 'hanımefendi' kelimesi çok fazla kullanılmadığı halde yeğenimin bunu videodan öğrenerek karşılaştığı insanlara hanımefendi diyerek hitap etmesi videoların çocukların üzerinde fazla etkisi olduğunu gösteriyor."* (Ö, 11) diyerek çocukların kelime hazinesini geliştirdiğine vurgu yapmaktadır.

Doğu bölgesinde görev yapan bir öğretmen *"Okula yeni başlayan, ana dili Kürtçe olan bir çocuk internetten Türkçe kelimeler öğrenebiliyor."* (Ö, 17) diyerek dil gelişimine katkı yaptığını söylemektedir.

Videolardaki konuşmaların öğrencilere olumsuz yansımaları; dil gelişimini geriletmesi, argo, küfür ile, yabancı sözcük kullanarak, yanlış telaffuz ile, bilgiçlik sergileyerek, özensiz

ve kaba, çok yüksek ya da alçak sesle, İnternet jargonu ile, mahalli ağız ile, sinirli, taklit ederek, uydurma kelime kullanarak, yargılayıcı ve yayarak konuşmadır.

Bir öğretmen, gençlerin sosyal kabul görmek için ağzını yayarak konuştuğundan dem vurmaktadır (Ö, 2).

Başka öğretmen de henüz yeni konuşmaya başlayan çocukların her kelimeyi taklit edebileceğini ve bu durumun yaşa uygun olmayan sözcüklerden de oluşabileceğini söylemektedir (Ö, 10).

Başka bir öğretmen ise; *"... Fazla izlediğinde de ifade edici dil gelişmiyor, bu sefer çocuk sadece alıyor, bir yerden sonra konuşmak istemiyor."* (Ö, 14) demektedir ve yeni konuşmaya geçmiş bir çocuğun ifade edici diline olan zararından bahsetmektedir.

Bir öğrenci, *"...Tercih değil bir nevi kabul çabası, aykırılık hoşnutluğudur o yaşlardaki zararlı olan her şey. Ancak bir ebeveyn çocuğuna gelecek zararları önceden görüp koruyabilir bundan dolayı hiç kimse çocuklara telefonu verip başından savma çabasına girmemelidir. Aksi takdirde daha sonra verecekleri çaba ve ilgiler işe yaramayabilir."* (Öğ, 1) diyerek daha önce öğretmenin de vurguladığı gibi sosyal kabul görme kaygısından dolayı olumsuz konuşma özellikleri sergileyebileceğini söylemektedir.

Diğer paydaşlardan bir meslek sahibi; *"...Bence çocuklar konuşma becerisi için karşılıklı diyalogda bulunmalı. Sadece izleyerek konuşma becerisinin pek gelişmez hatta olumsuz etki yaratır."* (DP, 16) diyerek internetin ifade edici dile olan zararından bahsetmektedir. İletişim, karşılıklı olan bir durum olduğundan dil gelişimi için de konuşmacının bir alıcıya ihtiyacı olmaktadır.

Bir başka kişi, "çocuklar için hazırlanmış videolarda kişilerin çocukça konuşması"ndan bahsetmektedir (DP, 25). Bu da ifade edici dile zarar vermektedir. Çocuk duyduğunu taklit ettiğinden konuşma becerisinin zayıf kalacağından endişe duyulmaktadır.

Videolardaki konuşmaların çocuklara olumlu ve olumsuz yansımalarına bakıldığında olumsuz yansımaların daha çok olduğu görülmektedir. Nitekim olumlu yansıyan 5 tane kod bulunmuşken olumsuz yansıyan 15 tane kod bulunmuştur.

Katılımcılar Tarafından Videolardan Konuşmalarıyla Model Alınanlar ile İlgili Bulgular ve Yorumlar

Tablo 11

Katılımcılar Tarafından Videolardan Konuşmalarıyla Model Alınanlar

Tema	Kod	Ö (n=25)	Öğ (n=13)	DP (n=47)
Model alınanlar	Youtuberlar	4	8	15
	Eğitmenler	4	1	1
	Film/Dizi karakterleri	3	1	7
	Çizgi film karakterleri	-	-	2
	Haber sunucuları	2	-	2
	Komedyenler	-	-	3
	Konferans sunucuları	-	-	4
	Program sunucuları	-	-	1
	Siyasiler	-	-	1
	Şarkıcılar	-	2	-
	Tiyatro oyuncuları	3	-	1

Katılımcılar tarafından videolardan model alınanlar; youtuberlar, eğitmenler, film/dizi karakterleri, çizgi film karakterleri, haber sunucuları, komedyenler, konferans sunucuları, program sunucuları, siyasiler, şarkıcılar ve tiyatro oyuncularıdır.

Eğitmenler arasında katılımcı görüşlerine göre; Üstün DÖKMEN, Doğan CÜCELOĞLU, Mennan ŞAHİN, ders videosu çeken öğretmenler, kişisel gelişimle ilgili video çeken kişiler bulunmaktadır. Haber sunucuları arasında katılımcı görüşlerine göre; Serap EZGÜ, Zafer KİRAZ, Gülgün FEYMAN, Pelin Çift, Cansu CANAN, Sıtkı ASLANHAN gibi kişiler bulunmaktadır. Konferans sunucuları arasında; TED X konuşmacıları katılımcı görüşlerine göre fazla bulunmaktadır. Tiyatro oyuncuları arasında ise katılımcı görüşlerine göre; 'Güldür Güldür' programındaki oyuncular ve Kemal SUNAL bulunmaktadır.

Diğer paydaşlardan bir katılımcı komedyenlerden Cem YILMAZ'ın *"Ne vereyim abime?"* sözünün kalıcı ve esprili olduğunu söylemektedir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma bulgularına yönelik tartışma, sonuç ve sonuçlara dayalı önerilere yer verilmiştir.

Tartışma

Bu çalışmada videoların konuşma becerisine etkisi katılımcı görüşlerinden hareketle incelenmiştir. Öğretmenlere, öğrencilere ve diğer paydaşlara görüşme soruları sorularak hem yetişkinlerin hem de çocukların videolardan nasıl etkilendikleri ortaya koyulmuştur. Bu durumda hem yetişkinlerin hem çocukların videolardan dolayı konuşma becerilerinin daha çok olumsuz şekilde etkilendiği ortaya çıkmıştır. İlgili araştırmalarda videoların kişilerin konuşma ve diğer dil becerilerini olumlu etkilediği (Yılmaz, 2019; Yılmazsoy, 2018; Safitri ve Khoiriyah, 2017; Bursalı ve Ünal, 2015; Gün, 2015; Çakır ve Kana, 2015; Sihem, 2014; Özkan, 2011) ortaya konulduğu için ortaya çıkan bu araştırma sonucun daha önce yapılan çalışmalarla paralel gitmediği söylenebilir. Bu çalışmada günlük hayatta kullanılan videoların konuşmaya etkisi incelenmiştir. Örneğin öğrenciler daha çok ders videoları, film, komik/ eğlenceli videolar, müzik/şarkı videoları izlediklerini söylemişlerdir. Buna göre çıkan sonuçlar da farklıdır. Örneğin öğrenci görüşlerine göre ders videoları konuşma becerisini olumlu etkilediğini kendileri söylerken; yetişkinler öğrencilerin komik/eğlenceli videoları, bazı çizgi filmleri izlemelerini doğru bulmadıklarını söylemişlerdir.

Karakuş ve Reyhan (2021), "Tiyatro İzlemenin Konuşma Kaygısı Olan Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi" adlı çalışmasında öğrencilerin tiyatro izlemeleriyle konuşma becerileri arasında olumlu korelasyon bulunmuştur. Tiyatroların hem gerçek sahnede hem de sanal sahnede -videolardan- izlenildiği düşünülürse konuşma becerisine olumlu etkisinin olması bu araştırma ile paralel sonuçlar elde edildiği görülmektedir.

Örneğin; Karakuş ve Reyhan'ın çalışmasında tiyatro izleyen öğrenciler lehine sonuçlar bulunmuştur ve bu araştırma bulgularında da bir öğretmenin lisans eğitiminde drama dersi için izlediği tiyatro derslerinin onun konuşma becerisine olumlu yönde etkilediği belirtilmiştir. Yılmaz (2019), "Video Destekli Öz Değerlendirme Etkinliklerinin Öğrencilerin Hazırlıklı Konuşma Becerisine Etkisi" adlı çalışmasında da videoların öğrencilerin hazırlıklı konuşma becerisine olumlu etki ettiği gözlemlenmiştir. Yılmazsoy (2018), "Eğitsel Amaçlı Sosyal Medya Kullanımı: Facebook Örneği" adlı çalışmada da Facebook kullanımının sözel iletişime -konuşma becerisine olumlu etki ettiği gözlenmektedir. Bursalı ve Ünal'ın (2015), "Çizgi Dizilerin 5. ve 6. Sınıf Öğrencilerinin Söz Varlığına Katkısı" adlı çalışmasında da çizgi dizilerin öğrencilerin söz varlığını zenginleştirdiği gözlemlenmektedir. Bu çalışmada da üç çalışma grubu da (öğretmen, öğrenci, diğer paydaşlar) çizgi filmlere/dizilere vurgu yapmışlardır. Fakat aradaki fark etkinin hem olumlu hem olumsuz olduğudur. Yetişkin kontrolü olmadan izlenen ya da yaşa uygun olmaya çizgi film kanallarının konuşma becerisini olumsuz etkilediği katılımcıların görüşleriyle ortaya konmuştur. Gün (2015), "Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Web 2.0 Sesli ve Görüntülü Görüşme (Skype) Uygulamalarının Konuşma Becerisine Etkisi" adlı çalışmada öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirdiği sonucuna varmıştır. Çakır ve Kana (2015), "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Video Kullanımının Dinleme Becerisine Etkisi" adlı çalışmada öğrencilerin dinleme becerisi üzerinde durmuştur. Dinleme ve konuşma becerisinin birbirini tamamladığı düşünüldüğünde şu an yapılan çalışma ile paralel sonuçlarla gittiği söylenebilir. Sayır (2014), "FATİH Projesi Kapsamında Kullanılan Akıllı Tahtalara Karşı Öğretmen ve Öğrenci Tutumları ve Akıllı Tahtaların Konuşma Becerisi Üzerindeki Etkisi" adlı çalışmada öğretmen ve öğrenci tutumları incelemiş ve yine konuşma becerisi üzerinde olumlu etki ettiği sonucuna ulaşmıştır. Akıllı tahtalarda da videoların olduğu göz önünde bulundurulursa bu çalışma ile ortak görüşler çıkabilecektir. Özkan (2011), "Üniversite Öğrencilerinin Bakış Açılarına Göre Sosyal Yapılandırmacı Sanal Öğrenme Ortamlarının Konuşma Becerisine Etkisi" adlı çalışma ile üniversite öğrencileri üzerinde durmuştur. Sanal öğrenme ortamlarının şu an o yıllarda olduğundan daha fazla ve etkili olduğu söylenebilir. Bu çalışmada da öğrenci grubu (orta okul ve lise seviyesi olan öğrenciler) ders videolarını izlediğini çok kez söylemişlerdir. Bu yönden Özkan'ın çalışması ile bu çalışma benzerlik gösterebilir. Çakır ve Topçu (2005), "Bir İletişim Dili Olarak İnternet" adlı çalışmada internetle beraber hayatımıza giren sembollerden, jargondan bahsetmektedir. Bu çalışmada da üç çalışma grubundan kişiler, İnternet jargonu denilen yeni kelimeleri konuşmalarında kullandıklarını söylemişlerdir. Ama

bunun olumsuz etkisinden bahsedilmiştir. Olumsuz etki de mahalli ağzına dönüşebilen İnternet jargonlarını kastettiklerindedir. Bu durumda Çakır ve Topçu'nun çalışmasındaki İnternet jargonu daha standart dil şeklindedir ama bu çalışmada katılımcılar mahalli ağzına dönen, argoyu çağrıştıran, kelime hazinesini daraltan ya da İstanbul Türkçesini bozabilen şekilde olduğu için benzer sonuçlar çıkmamaktadır. Akkoyunlu (2002), "Öğretmenlerin İnternet Kullanımı ve Bu Konudaki Öğretmen Görüşleri" adlı çalışmasında öğretmenlerin İnterneti kullandığı sonucunu elde etmiştir. Bu çalışmada da öğretmenlerin İnterneti, haliyle videoları da çok sık kullandıkları belirtilmektedir. Bu durumda 2002 yılında yapılan araştırma ile 2022 yılında yapılan araştırma arasında benzerlik devam etmekte, hatta oranın daha da fazla olduğu söylenebilmektedir.

Çocuklara magazin, youtuber, bazı çizgi film, dizi, oyun stratejileri ve sosyal medya videolarının izletilmemesi ya da tedbir alınarak kontrollü şekilde izletilmesi gerekmektedir. Çizgi filmler katılımcı görüşlerine göre hem olumsuz hem olumlu video türü olarak ele alınmıştır. Aradaki fark ise çizgi film yayımlayan kanallardır. Bu kanalların içeriği dikkatle incelenmelidir. Örneğin TRT'nin kanallarındaki çizgi film çeşitlerinin yararlı olacağı düşünülüyorken Bazı özel çizgi film kanalındaki çizgi film çeşitlerinin zararlı olacağı düşünülmektedir. Bazı özel çizgi film kanalında izlenen çizgi filmlerin yerel olmadığı gibi yaşa uygun olmayan konuşmaların ya da hareketlerin olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Çocuk eğitimi veren ya da çocuk bakımı ile ilgilenen kişilerin hem internet hem TV kanallarına bu yönden dikkat etmelidir. Çocuk denilince akla 18 yaşa kadar olan bireyler geldiği için ergen diyebileceğimiz çocukların da izlediği video türleri kontrol edilmelidir. Nitekim bir başka temada yer alan "Videolardaki konuşmaların model alınması" konusunda ileri yetişkinlerden ziyade genç yetişkinlerin ya da on sekiz yaş altındaki genç bireylerin model aldığı, videolardan etkilendikleri dikkate alınmalıdır.

Yetişkinlerin konuşma becerisini etkileyen video türlerinden olumlu etkileyen video türleri daha baskın çıkmaktadır. Olumlu etkileyen video türleri ise bilgilendirici, eğitici, kişisel gelişim ve yabancı dizi, film videolarıdır. Özellikle yabancı dizi film videolarının ikinci dil öğreniminde genç yetişkinlere göre yararlı olduğu bulgusu vardır. 12 sene eğitim öğretim hayatında İngilizce öğretilmesine rağmen kalıcı olmadığı göz önünde bulundurulursa yabancı dizi filmlerin daha kaliteli ve daha ulaşılabilir olması yönünden çalışmalar yapılmalıdır. Hem okul hayatında hem de bireysel olarak kişilerin bunu değerlendirebilmesi gerekmektedir.

Videolardan katılımcı görüşlerine göre en çok düzgün diksiyon ve mizahi taklidin model alındığı göz önünde bulundurulduğunda buna dikkat edilmeli ve bu videolar geliştirilmelidir. Mizahın çok da basit bir şey olmadığı kişilere öğretilmeli, espriden farklı olduğu vurgulanmalıdır. Güldürürken düşündüren video içeriklerinin daha fazla üretilmesi sağlanmalıdır.

Model alınan kişiler en fazla eğitmenler, film/dizi karakterleri ve youtuberlardır. Buna göre bu kişilerin daha fazla kişiye hitap ettiği düşünülürse daha dikkatli konuşma içeriği üretmeleri gerekmektedir. Ayrıca bu kişilerin videolarının da daha fazla kitleye ulaştırılması sağlanmalıdır.

Videoların konuşma becerisine etkisi incelediğinde elde edilen sonuçların diğer çalışmalardaki sonuçlarla ile (Yılmaz, 2019; Yılmazsoy, 2018; Safitri ve Khoiriyah, 2017; Bursalı ve Ünal, 2015; Gün, 2015; Çakır ve Kana, 2015; Sihem, 2014; Özkan, 2011) kısmen benzerlik gösterdiği ortadadır. Diğer çalışmalarda genel olarak olumlu sonuçlar çıkarken bu çalışmada %55 oranında yetişkinleri, %75 oranında da çocukları videoların olumsuz etkilediği ortaya çıkmıştır. Benzer çıkan sonuçlar %45 ve %25 olan kısımdır denilebilmektedir.

Sonuç

Araştırma bulgularına yönelik sonuçlar maddeler halinde sunulmuştur.

- Video izlemek için en çok telefon kullanılmaktadır. Video izlemek için katılımcılar ve çevresindekilerin %76'sı telefon, %19'u bilgisayar, %4'ü ise monitör (TV ekranı) kullanmaktadır.
- En çok bilgilendirici, dizi, film, komik/eğlenceli, müzik/şarkı, yemek tarifi, ders, haber, kişisel gelişim, mesleki gelişim, youtuber, haber ve oyun stratejileri videoları izlenmektedir.
- Videolardaki konuşmaların olumlu özelliklerinin başında konusunda uzman olma, dikkat çekici konuşma, düzgün diksiyon, empatik konuşma, içselleştirme, görselle desteklenmesi gelmektedir. Olumsuz özelliklerin başında ise; tekrara düşme, ukalalık yapma, yabancı sözcük kullanma, gevezelik yapma, parazit sesler, saygısızca konuşma yer almaktadır.

- Bu videoların katılımcıya olumlu yansımaları; diksiyonu doğru kullanmayı, kelime dağarcığını, ifade gücünü, yabancı dil öğrenimini artırmasıdır. Fakat karşılıklı iletişim ve kitap okumanın kelime dağarcığını daha fazla artırdığını düşünenler de vardır. Videoların katılımcılara olumsuz yansımaları ise; yabancı kelime kullanımı, mahalli ağız, argo ve küfürle konuşmadır.
- Öğrencilerin konuşma becerilerini olumlu etkileyen video türleri; eğitsel amaçlı çizgi filmler, eğitsel videolar, animasyon filmler, bilim, sanat, spor videoları, ders, dizi ve röportaj videolarıdır. Olumsuz etkileyen video türleri ise; youtuber videoları, popüler çizgi filmler, oyun stratejileri videoları, filmler, magazin videoları, makyaj-bakım videoları, reklamlar, sosyal medya videoları ve şarkı/müzik videolardır. Olumsuz etkileyen şarkı/müzik videoları katılımcı görüşlerine göre İstanbul ağzından uzak, mahalli ağız ile argo, küfür içerikli olanlardır. Popüler kültür ile gelen son dönem şarkılar – katılımcı görüşlerine göre; rap, pop, elektronik müzik- bunları içermektedir.
- Videolardaki konuşmaların öğrencilere olumlu yansımaları; ifade edici dilin, kelime dağarcığının gelişmesi, empatik konuşma becerisi, ikinci dil öğrenimi, kibar konuşma becerisidir. Olumsuz yansımaları ise; dil gelişimini geriletmesi, argo ve küfürlü konuşma, yabancı sözcük kullanımı, yanlış telaffuz, bilgiçlik sergileme gibi özelliklerdir.
- Videolardan en çok düzgün diksiyon ve mizahi taklit etme gibi özellikler; eğitmenler, dizi/film karakterleri ve youtuberlardan model alınmaktadır.
- Videolar öğrencilerin konuşma becerisini daha çok olumsuz etkilemektedir. Bu konuda %25 oranında olumlu görüşler sunulmuşken %75 oranında olumsuz görüşler sunulmuştur.
- Videolar yetişkinlerin konuşma becerisini de daha çok olumsuz etkilemektedir. Bu konuda %45 oranında olumlu görüşler sunulmuşken %55 oranında olumsuz görüşler sunulmuştur.

Öneriler

- Hem bireysel hem sosyal hayatta videolardan yararlanıldığı unutulmamalıdır ve kaliteli içeriklerin üretilmesi ve tüketim takibi sağlanmalıdır. Öğrencileri olumsuz etkileyen videoların başında, katılımcı görüşlerine göre, youtuber videoları, popüler çizgi filmler gelmektedir. Bu video içeriklerini düzenleyen kişi ya da kurumların üzerine görev

düşmektedir. En çok kullanılan video paylaşım sitesi olan Youtube, RTÜK kontrolünden geçmediği için herkes her istediğini paylaşabilmektedir. Youtuber videoları, popüler çizgi filmler de bu video kanalında seyredilmesi mümkün olduğu için ebeveyn kontrolü ve denetimi sağlanmalıdır.

- Öğretmenler, öğrenciler için videolar ile metinlerarasılık sağlayabilmelidir. Olumlu yansıması olan bir videonun hayata geçirilmesinin böyle mümkün olacağı düşünülmektedir.
- Özellikle çocukların ve genç yetişkinlerin İnternet jargonunu kullandıkları göz önünde bulundurularak dil ile ilgilenen uzmanların bu tür kelimeler üzerinde çalışma yapmaları önerilmektedir. Bu tür bir çalışma derinlemesine yapıldığı takdirde Türkçeye yerleşmemesi gereken kelimeler hakkında farkındalık oluşturulabilir.
- Videoların öğrencilerin konuşma becerisine olumsuz etkileri daha fazladır. Bunlar en çok argo ve küfür ile konuşma, ifade edici dilin gerilmesine, yabancı sözcük kullanımına, yanlış telaffuza, yaşa uygun olmayan konuşma sergilemelerine, mahalli ağza ve özensiz konuşmaya neden olmadır. Bu olumsuz etkilere sebep olacak İnternet ortamına hem aile hem okul hem de bireysel olarak dikkat edilmelidir. İfade edici dilin gerilerse telafisi mümkün olmayan sonuçlar doğurabileceği unutulmamalıdır. İnternet ortamında özellikle son zamanlarda türeyen çocuk oyunu adı altında son derece tehlikeli oyunların ve yaşa uygun olmayan videoların bu olumsuz özellikleri bilhassa barındırdığı hem ebeveynler hem de içerik üreticileri tarafından unutulmamalıdır.
- Bu videolardan sadece çocukların değil, yetişkinlerin de etkilendiği unutulmamalıdır; öğretmenlerin ve diğer paydaşların videolara karşı farkındalığı arttırılmalıdır. Bu hem örük yollarla hem de eğitimler ile sağlanabilir.
- Yetişkinleri ve çocukları olumsuz etkileyen video türlerinin ve bu videolardaki olumsuz konuşma özelliklerinin diğer araştırmacılar tarafından daha derinlemesine çalışılması, buna kalıcı çözüm yolları getirmeleri önerilmektedir.
- Benzeri bir çalışma kapsamı genişletilerek sadece öğrenciler ile yapılabilir. Bu sayede yeni neslin videolara karşı tutumu, becerisi ve bilgisi ölçülerek yordama yapılabilir. Ayrıca öğrencilerin hayal gücü ve fikirlerinden yararlanılarak ileride kullanılabilecek eğitim teknolojileri geliştirilebilir.

KAYNAKLAR

Aditama, M., Haryanti, D., Musiman, & Sari, F. (2020). The advantages of personal documentation video. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research, 479*.

Akçay, H. (2011). Kullanımlar ve doyumlar yaklaşımı bağlamında sosyal medya kullanımı: Gümüşhane Üniversitesi üzerine bir araştırma. *İletişim Kuram ve Araştırma Dergisi*, *33*, 137-161.

Akkoyunlu, B. (2002). Öğretmenlerin internet kullanımı ve bu konudaki öğretmen görüşleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *22*, 1-8.

Akpınar, Y. (1999). *Bilgisayar destekli öğretim ve uygulamalar*, Ankara: Anı.

Alkan, C. (1988). Bir eğitim ortamı olarak video. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 21*, 265-270.

Bakanlığı, M. E. (2006). *İlköğretim Türkçe dersi (6, 7, 8. Sınıflar) öğretim programı.* Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Bakanlığı, M. E. (2021). *Türkçe öğretim programı*. Ankara: Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.

Barkan, M. (1988). *Eğitsel amaçlı iletişim ve videonun işlevleri.* Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim.

Bozkurt, Ü. (2017). Türkçe anadili konuşucuları için konuşma becerisi değerlendirme çerçevesi önerisi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi, 5*(4), 924-947.

Bursalı, H. & Ünal, F. (2015). Çizgi dizilerin 5. ve 6. sınıf öğrencilerinin söz varlığına katkısı. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12*(9), 60-74.

Cha, J. (2013). Do online video platforms cannibalize television? How viewers are moving from old screens to new ones. *Journal of Advertising Research, 53*(1), 71- 82.

Chaney, A. L. (1998). *Teaching oral communication in grades K-8*. Boston: Allyn & Bacon.

Çakır, A., Kana, F. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde video kullanımının dinleme becerisine etkisi.* Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

Çakır, H. & Topçu, H. (2005). Bir iletişim dili olarak internet. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19*(2), 71-96.

Çalık, D. (2009). Geçmişten günümüze bilgi yaklaşımları, bilgi toplumu ve internet. *14. Türkiye'de İnternet Konfernası Bildirileri*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi.

Çetinok N. (2007). *Radyo bilgisi.* İstanbul: İstanbul Ticaret Üniversitesi.

Doğan, Y. (2009). Konuşma becerisinin geliştirilmesine yönelik etkinlik önerileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 7*(1), 185-204.

Doyuran, B. (1984). Videonun yabancı dil öğretimindeki işlevleri, *Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(1).

Eker, C. (2001). *Video ve gösteri ile öğretim yöntemlerinin öğrenci başarısına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Elçiçek, M. & Bahçeci, F. (2015). Bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi bölümü öğretmen adaylarının video paylaşım sitelerine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 4*, 111-121.

Engin, A. (1998). *Öğretim teknolojisi iletişim*, Ankara, Anı.

English, K. Sweetser, K. & Ancu, M. (2011). YouTube-ification of political talk: An examination of persusaasion appeals in viral video. *American Behavioral Scientist, 55*(6), 733-748.

Erdem, İ. (2014). *Konuşma eğitimi: Kuram, uygulama, ölçme ve değerlendirme.* Ankara: Pegem.

Evliyaoğlu, G. (1973). *Konuşma sanatı: Diksiyon, fonetik, retorik.* Ankara: Türk Tarih Kurumu.

Fadhillah, R., & Rusmiati, Y. (2022). Utulizing youtube video to enhance student's speaking skill. *Jurnal Dedikasi Pendidikan, 6*(1).

Geray, H. (2002). *İletişim ve teknoloji.* Ankara: Ütopya.

Giray, Ü. (2005). *Radyo için sunuculuk ve spikerlik, radyo ve radyoculuk, IPS,* İstanbul: İletişim Vakfı.

Göçerler, H. & Asutay, H. (2015). Yazınsal bir ürün orak seli ktapların okuma derslerindeki etliliği ve kullanılabilirliği. *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 18*(2), 151-167.

Göğüş, B. (1978). *Orta dereceli okullarımızda türkçe ve yazın eğitimi*. Ankara: Gül.

Guanada, W. (2017). Using youtube video; an ıt-based media to ımprove students. *Ganesha University of Education*.

Gün, S. (2015). *Yanancı dil olarak Türkçenin öğretiminde web 2.0 sesli ve görüntülü görüşme (Skype) uygulamalarının konuşma becerisine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.

Güneş, F. (2007). *Türkçe öğretimi ve zihinsel yapılandırma.* Ankara: Nobel.

Hasni, I., & Kurniasih. (2022). Student's perceptions on the use of youtube videos for speaking activities. *17*(1).

İnankul, F. (2018). Sosyal medyanın kişilerarası iletşimdeki rolü. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi, 1*(1), 89-101.

İşcan, A. (2013). *Diksiyon, Ses bilgisi ve ses eğitimi.* Aziz Kılınç ve Abdullah Şahin (Ed.), *Konuşma Eğitimi* içinde (s. 59-118). Ankara: Pegem.

Karakuş, N. & Rehan, Ö. (2021). Tiyatro izlemenin konuşma kaygısı olan öğrenciler üzerindeki etkisinin incelenmesi. *Türkiye Eğitim Dergisi, 6*(2), 354-369.

Kasım, M. (2009). Spiker olmak o kadar kolay mı? *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (25), 209-228.

Kavcar, C., Oğuzkan, F., & Sever, S. (1999). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Engin.

Kaya, A. (2016). *Popüler video paylaşım siteleri ve özellikleri*. https://www.tech-worm.com/populer-video-paylasim-siteleri-ve-ozellikleri adresinden alındı

Kocabaş, B. (2012). Sosyal medya yönetiminin olmazsa olmazları. http://sosyalmedya.co/sosya-medya-yonetimi/.

Kurudayıoğlu, M. (2003). Konuşma eğitimi ve konuşma becerisini geliştirmeye yönelik etkinlikler. *TÜBAR, 13,* 287-309.

Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukophadhyay, T., & Scherlis, W. (1998). Internet paradox: A social technology that reduces social involvement and psychological well-being?. *American Psychologist, 53*(9), 1017-1031.

Lindsay, C. & Knight, P. (2006). *Learning and teaching English*. Oxford: Oxford University.

Marshall, J. (1994). *Ana dili ve yazın öğretimi.* Ankara: Başak.

Miles M. B. & Huberman, A. M. (1994). *An expanded sourcebook: Qualitative data analysis (2.b.).* New York: Sage.

Nalıncı, A. (2000). *Avrupa Birliğine tam üyelik yolunda başarının anahtarı: Yeniden yapılanma*, Ankara: Ümit.

Nunan, D. (2003). *Practical English language teaching.* McGraw-Hill.

Öz, F. (2001). *Uygulamalı Türkçe öğretimi*. Ankara: Anı.

Özel, S. (2015). Bir yayın platformu olarak İnternette çevrim içi videolar kullanıcılarının doyum faktörleri. *Global Medya Journal TR Edition, 5*(10), 288-316.

Özel, S. (2021). Bir reklam biçimi olarak preroll video ve youtube kullanıcılarının preroll video reklamlara karşı yaklaşımı. *Selçuk İletişim Dergisi, 14*(3), 1311-13401.

Özkan, M. (2011). *Üniversite öğrencilerinin bakış açılarına göre sosyal yapılandırmacı sanal öğrenme ortamlarının konuşma becerisine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.

Özmen, B. & Yıldırım, N. (2011). Video paylaşım sitelerinin eğitsel amaçlı kullanımı. In *5th International Computer & Instructional Technologies Symposium* (ss. 22-24). Fırat Üniversitesi, Elazığ.

Pilancı, H. (2009). Uzaktan Türkçe öğrenen yabancıların Türkçeyi iletişim aracı olarak kullanabilme yeterlilikleri. *Journal of Language and Linguistic Studies, 5*(2), 49-61.

Redhouse Mini Sözlüğü (2002), İstanbul.

Sağır, M. (2004). Temel eğitim okullarında konuşma eğitimi ve ağızlar. *Türk Dili, 625*, 12-16.

Safitri, N. S., & Khoiriyah, I. (2017). Students' perceptions on the use of english vlog (video blog) to enhance. *English Education Department*, 240-247.

Sargın, M. (2006). *İlköğretim öğrencilerinin konuşma becerilerinin değerlendirilmesi (Muğla ili örneğinde),* Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi, Muğla.

Sayır, M. (2014). *FATİH projesi kapsamında kullanılan akıllı tahtalara karşı öğretmen ve öğrenci tutumları ve akıllı tahtaların konuşma becerisi üzerindeki etkileri.* Yüksek Lisans Tezi, Çağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Mersin.

Selen, N. (1976). Konuşma eğitimi. *Tiyatro Araştırmaları Dergisi,* (7), 97-101.

Sevindik, T. (2008). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı.* Ankara: Anı.

Sihem, M. (2014). *Using video techniques to develop students' speaking skill*. Master's Thesis. Biskra University.

Syafiq, A., Rahmawati, A., Anwari, A., & Oktaviana, T. (2021). Increasing speaking skill through youtube video as English learning material during online learning in pandemic covid-19. *Journal of Engilish Language Studies, 3*(1), 50-55.

Sönmez, V. (2018). *Örneklendirilmiş bilimsel araştırma yöntemleri.* Ankara: Anı.

Taş, G. (2015). *Dijital ajanslar*. http://www.dijitalajanslar.com/sosyal-medya-tarihcesi adresinden alındı

Teker, N. (1990). Video merkezli bireysel öğrenme yöntemi. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 23*(2), 699-720.

Teker, N. (1991). Video ve eğitimde kullanılması. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES), 24*(2), 423-447.

Temizyürek, F. (2007). İlköğretim ikinci kademede konuşma becerisinin geliştirilmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, *40*(2), 113-131.

Thompson, J. (2010). Is education 1.0 ready for web 2.0 students?. *Innovate Journal of Online Education, 3*(4), 1-8.

Tompkins, G. E. (1998). *Language arts content and teaching strategies*. New Jersey: California State University.

Türk Dil Kurumu Sözlüğü. (2022).

Türk Dil Kurumu Sözlüğü. (2018).

Uçgun, D. (2007). Konuşma eğitimini etkileyen faktörler. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 22*(1), 59-67.

Vural, N. E. & Sütçü, C. S. (2019). Çevrimiçi gazetelerde ziyaretçi trafiği ve ziyaretçi süresini artırmaya yönelik metotlar, *Yeni Düşünceler, 11,* 19-34.

Yaman, E. (2010). *Doğru, güzel ve etkili konuşma sanatı sözlü anlatım.* Ankara: Savaş.

Yaman, E. (2001). *Konuşma sanatı.* Ankara: Gazi.

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Ankara: Seçkin.

Yılmazsoy, B. (2018). *Eğitsel amaçlı sosyal medya kullanımı: Facebook örneği*. Yüksek Lisans Tezi, Afyon Kocatepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyon.

Zhang, D., Zhou, L., Briggs, R. O., & Nunamaker Jr, J. F. (2006). Instructional video in e-learning: Assessing the impact of interactive video on learning effectiveness. *Information & Management*, *43*(1), 15-27.

EKLER

Ek 1. Öğrenci Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili öğrenci;

Araştırma gereği sizinle ilgili bazı kişisel bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır. İsminiz kullanılmayacaktır. Diğer sorulara cevap vererek katkı sağlayacağınız için teşekkür ederim.

Öğrenci Kodu:

Cinsiyet: Kadın ( ) Erkek ( )

Yaş:

Okul adı,
Sınıf, Şube :

Doğum yeri:	Köy/Kasaba ( )		İlçe ( )	Şehir ( )	Büyükşehir( )
Yaşadığınız yer:	Köy/Kasaba ( )		İlçe ( )	Şehir ( )	Büyükşehir( )
İnterneti kullanma süresi:	1-5 yıl( )	5-10 yıl ( )	11-15 yıl ( )	16-20 yıl ( )	21 ve üzeri ( )

Ek 2. Öğrenci Görüşme Formu

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Sevgili öğrenci, ben Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde "Videoların Konuşma Becerisi Üzerine Etkisi" isimli yüksek lisans tezi hazırlamaktayım.

İsminiz gizli tutulacaktır.

Başlamadan önce bana söylemek ya da sormak istediğiniz bir şey var mı?

Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?

Bu görüşmenin ortalama yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

1. İnternetten video izliyor musunuz?
   1.1. En çok telefondan mı, bilgisayardan mı, monitörden mi izliyorsunuz?
   1.2. Hangi kapsamda ya da ne tür videolar izliyorsunuz?

Sondalar;

- Yemek tarifi
- Kişisel gelişim videoları
- Komik videolar
- Kamu spotları, reklamlar
- Ders videoları
- Müzik videoları
- Film videoları
- Dizi videoları
- Youtuber, oyun stratejileri, oyun youtuber videoları
- Röportajlar
- Tartışma videoları
- Kadın programı videoları
- Aile eğitim videoları
- Yarışma videoları
- Macera videoları
- Haber videoları
- Nostalji/arşiv videoları…

2. Çevrenizdekiler (anne-babanız, komşunuz, arkadaşlarınız) video izliyor mu?
   2.1. En çok telefondan mı, bilgisayardan mı, monitörden mi izliyorlar?

2.2. Hangi kapsamda ya da ne tür videolar izliyorlar?

3. Sizi en çok etkileyen videoyu hatırlıyor musunuz?

3.1. Sizi hangi yönü etkiledi?

3.2. Bu videodaki/videolardaki konuşmaları nasıl buluyorsunuz?

Sondalar;

- Ses tonu
- Vurgu
- Tonlama

4. Çevrenizdekileri en çok etkileyen, gözlemlediğiniz, sizinle paylaştığı videolar hangileridir?

4.1. Bu videodaki/videolardaki konuşmaları nasıl buluyorsunuz?

5. Videoları konuşma becerisi açısından değerlendirir misiniz?

Sondalar;

- Telaffuz hataları
- Yabancı kelime kullanımı
- Sesin yanlış kullanımı
- Çok hızlı ya da yavaş konuşma
- Parazit sesler (ııı, eee… gibi seslerin kullanımı)
- Aksan bozukluğu
- Yöresel ağızla konuşma
- Kelimeler yutma
- Ses atlaması
- Ses titremesi
- Sesi ayarlamama
- Kelime hazinesinin yetersiz olması
- Argo ya da küfürlü konuşma…

6. Sözünü ettiğiniz videolarda beğendiğiniz, örnek aldığınız konuşma özellikleri nelerdir? Örnek verir misiniz?

Sondalar;

- Ahenkli ve etkili konuşması
- Telaffuzunun iyi olması
- Türkçeye hâkim olması
- Dil bilgisinin iyi olması

- Jest ve mimiklerini yerinde kullanması…

7. Sözünü ettiğiniz videolarda en beğenmediğiniz, zararlı bulduğunuz konuşma özellikleri nelerdir? Örnek verir misiniz?

   Sondalar;

   - Tek sözcükle cevap verme
   - Hitap şekli (Amerikanvari, Avrupai konuşma…)
   - Çok alçak ya da yüksek sesle konuşma
   - Konuşmanın anlaşılır olmaması
   - Yaşına, cinsiyetine, fiziksel gelişimine uygun olmayan ses ve konuşma…

8. Özellikle çocukların konuşma becerilerinin gelişimi için videoları nasıl değerlendirirsiniz? (Model alma açısından)
9. Sizce yetişkinlerde de videolardaki konuşmalar etkili mi? Örnek vererek açıklar mısınız?
10. İzlediğiniz videolardaki konuşma biçimlerini model alıp taklit ettiğiniz, kullandığınız oldu mu? Örnek verir misiniz?
11. Videolardaki konuşma biçimlerini çevrenizdekilerin (anne-babanız, komşunuz, arkadaşlarınız…) model alıp taklit ettiğini, kullandığını düşündüğünüz oldu mu? Örnek verir misiniz?
12. Sizce konuşma içerikli videolar, kelime dağarcığınızı artırdı mı? Örnek verir misiniz?
13. Sizce konuşma içerikli videolar, çevrenizdekilerin kelime dağarcığını artırdı mı? Örnek verir misiniz?
14. Sizce konuşma içerikli videolar, ifade gücünüzü artırdı mı? Örnek verir misiniz?
15. Sizce konuşma içerikli videolar, çevrenizdekilerin ifade gücünü artırdı mı? Örnek verir misiniz?
16. Konuşma içerikli videolardaki konuşanların olumsuz özellikleri nelerdir?

Sondalar;

- Geveze
- Tekrarcı
- Gafçı
- Bilgiç/ukala
- Dedikoducu…

Ek 3. Öğretmen Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili öğretmen;

Araştırma gereği sizinle ilgili bazı kişisel bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır. İsminiz kullanılmayacaktır. Diğer sorulara cevap vererek katkı sağlayacağınız için teşekkür ederim.

Öğretmenin Kodu:						
Cinsiyet:	Kadın ( )		Erkek ( )			
Yaşınız:						
Doğum yeriniz:	Köy/Kasaba ( )		İlçe ( )		Şehir ( )	Büyükşehir( )
Yaşadığınız yer:	Köy/Kasaba ( )		İlçe ( )		Şehir ( )	Büyükşehir()
Öğrenim düzeyiniz:	İlkokul ( )	Ortaokul ( )	Lise ( )	Lisans ()	Yüksek Lisans ( )	Doktora ( )
Branşınız:						
Meslekte geçirdiğiniz süre:	1-5 yıl ( )	6-10 yıl ( )	11-15 yıl ()		16-20 yıl ( )	21 ve üzeri ( )
İnterneti kullandığınız süre:	1-5 yıl ( )	5-10 yıl ( )	11-15 yıl ( )		16-20 yıl ()	21 ve üzeri ( )

Ek 4. Öğretmen Görüşme Formu

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Sevgili öğretmen hanım/bey, ben Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde "Videoların Konuşma Becerisi Üzerine Etkisi" isimli yüksek lisans tezi hazırlamaktayım. İsminiz gizli tutulacaktır.
Başlamadan önce bana söylemek ya da sormak istediğiniz bir şey var mı?
Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?
Bu görüşmenin ortalama yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

1. İnternetten video izliyor musunuz?
   1.1. En çok telefondan mı, bilgisayardan mı, monitörden mi izliyorsunuz?
   1.2. Hangi kapsamda ya da ne tür videolar izliyorsunuz?

Sondalar;

- Yemek tarifi videoları
- Kişisel gelişim
- Aile eğitim videoları
- Komik videolar
- Kamu spotları, reklam
- Ders videoları
- Müzik
- Film
- Dizi
- Youtuber videoları
- Oyun stratejileri, oyun youtuber videoları
- Röportajlar
- Tartışma videoları
- Kadın programları
- Yarışma videoları
- Macera videoları
- Haberler
- Nostalji, arşiv videoları…

2. Çevrenizdekiler (çocuğunuz, eşiniz, komşunuz, anne-babanız) video izliyor mu?
   2.1. En çok telefondan mı, bilgisayardan mı, monitörden mi izliyorlar?
   2.2. Hangi kapsamda ya da ne tür videolar izliyorlar?

3. Sizi en çok etkileyen videoyu hatırlıyor musunuz?
   3.1. Sizi hangi yönü etkiledi?
   3.2. Bu videodaki/videolardaki konuşmaları nasıl buluyorsunuz?

Sondalar;

- Ses tonu
- Vurgu
- Tonlama

4. Çevrenizdekileri en çok etkileyen, gözlemlediğiniz, sizinle paylaştığı videolar hangileridir?
   4.1. Bu videodaki/videolardaki konuşmaları nasıl buluyorsunuz?
5. Videoları konuşma becerisi açısından değerlendirir misiniz?

Sondalar;

- Telaffuz hataları
- Yabancı kelime kullanımı
- Sesin yanlış kullanımı
- Çok hızlı ya da yavaş konuşma
- Parazit sesler (ııı, şey…)
- Aksan bozukluğu
- Yöresel ağızla konuşma
- Kelimeleri yutma
- Ses atlaması
- Ses titremesi
- Sesi ayarlayamama
- Kelime hazinesinin yetersiz olması
- Argo ya da küfürlü konuşma…

6. Sözünü ettiğiniz videolarda beğendiğiniz, örnek aldığınız konuşma özellikleri nelerdir? Örnek verir misiniz?

Sondalar;

- Ahenkli ve etkili konuşma
- Telaffuzun iyi olması
- Dil bilgisinin iyi olması
- Jest mimiklerinin yerinde kullanılması…

7. Sözünü ettiğiniz videolarda en beğenmediğiniz, zararlı bulduğunuz konuşma özellikleri nelerdir? Örnek verir misiniz?

Sondalar;

- Tek sözcükle cevap verme

- Hitap şekli (Amerikan, Avrupai konuşma…)
- Çok alçak ya da yüksek sesle konuşma
- Konuşmanın anlaşılır olmaması
- Yaşına, cinsiyetine, fiziksel gelişimine uygun olmayan ses ve konuşma…

8. Özellikle çocukların konuşma becerilerinin gelişimi için videoları nasıl değerlendirirsiniz? (Model alma açısından)
9. Sizce yetişkinlerde de videolardaki konuşmalar etkili mi? Örnek vererek açıklar mısınız?
10. İzlediğiniz videolardaki konuşma biçimlerini model alıp taklit ettiğiniz, kullandığınız oldu mu? Örnek verir misiniz?
11. Videolardaki konuşma biçimlerini çevrenizdekilerin (anne- baba, çocuk, eş, komşu…) model alıp taklit ettiğini, kullandığını düşündüğünüz oldu mu? Örnek verir misiniz?
12. Sizce konuşma içerikli videolar, kelime dağarcığınızı artırdı mı? Örnek verir misiniz?
13. Sizce konuşma içerikli videolar, çevrenizdekilerin kelime dağarcığını artırdı mı? Örnek verir misiniz?
14. Sizce konuşma içerikli videolar, ifade gücünüzü artırdı mı? Örnek verir misiniz?
15. Sizce konuşma içerikli videolar, çevrenizdekilerin ifade gücünü artırdı mı? Örnek verir misiniz?
16. Konuşma içerikli videolardaki konuşanların olumsuz özellikleri nelerdir?

Sondalar;

- Geveze
- Tekrarcı
- Gafçı
- Bilgiç/ukala
- Dedikoducu…

Ek 5. Diğer Paydaşlar Bilgi Formu

KİŞİSEL BİLGİ FORMU

Sevgili katılımcı;

Araştırma gereği sizinle ilgili bazı kişisel bilgilere ihtiyaç duyulmaktadır. İsminiz kullanılmayacaktır. Diğer sorulara cevap vererek katkı sağlayacağınız için teşekkür ederim.

Paydaşın Kodu:						
Cinsiyetiniz:	Kadın ( )		Erkek ( )			
Yaşınız:						
Doğum yeriniz:	Köy/Kasaba ( )		İlçe ( )		Şehir ( )	Büyükşehir( )
Yaşadığınız yer:	Köy/Kasaba ( )		İlçe ( )		Şehir ( )	Büyükşehir()
Öğrenim düzeyiniz	İlkokul ( )	Ortaokul ( )	Lise ( )	Lisans ()	Yüksek Lisans ( )	Doktora ( )
Mesleğiniz:						
Meslekte geçirdiğiniz süre:	1-5 yıl ( )	6-10 yıl ( )	11-15 yıl ()		16-20 yıl ( )	21 ve üzeri ( )
İnterneti kullandığınız süre:	1-5 yıl ( )	5-10 yıl ( )	11-15 yıl ( )		16-20 yıl ()	21 ve üzeri ( )

Ek 6. Diğer Paydaşlar ile Görüşme Formu

DİĞER PAYDAŞLAR İLE GÖRÜŞME FORMU

Sevgili katılımcı, ben Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde "Videoların Konuşma Becerisi Üzerine Etkisi" isimli yüksek lisans tezi hazırlamaktayım.
İsminiz gizli tutulacaktır.
Başlamadan önce bana söylemek ya da sormak istediğiniz bir şey var mı?
Görüşmeyi izin verirseniz kaydetmek istiyorum. Bunun sizce bir sakıncası var mı?
Bu görüşmenin ortalama yarım saat süreceğini tahmin ediyorum. İzin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

1. İnternetten video izliyor musunuz?
   1.1. En çok telefondan mı, bilgisayardan mı, monitörden mi izliyorsunuz?
   1.2. Hangi kapsamda ya da ne tür videolar izliyorsunuz?

Sondalar;

- Yemek tarifi videoları
- Kişisel gelişim
- Aile eğitim videoları
- Komik videolar
- Kamu spotları, reklam
- Ders videoları
- Müzik
- Film
- Dizi
- Youtuber videoları
- Oyun stratejileri, oyun youtuber videoları
- Röportajlar
- Tartışma videoları
- Kadın programları
- Yarışma videoları
- Macera videoları
- Haberler
- Nostalji, arşiv videoları…

2. Çevrenizdekiler (çocuğunuz, eşiniz, komşunuz, anne-babanız) video izliyor mu?
   2.1. En çok telefondan mı, bilgisayardan mı, monitörden mi izliyorlar?
   2.2. Hangi kapsamda ya da ne tür videolar izliyorlar?

3. Sizi en çok etkileyen videoyu hatırlıyor musunuz?
   3.1. Sizi hangi yönü etkiledi?
   3.2. Bu videodaki/videolardaki konuşmaları nasıl buluyorsunuz?

Sondalar;

- Ses tonu
- Vurgu
- Tonlama…

4. Çevrenizdekileri en çok etkileyen, gözlemlediğiniz, sizinle paylaştığı videolar hangileridir?
   4.1. Bu videodaki/videolardaki konuşmaları nasıl buluyorsunuz?
5. Videoları konuşma becerisi açısından değerlendirir misiniz?

Sondalar;

- Telaffuz hataları
- Yabancı kelime kullanımı
- Sesin yanlış kullanımı
- Çok hızlı ya da yavaş konuşma
- Parazit sesler (ııı, şey…)
- Aksan bozukluğu
- Yöresel ağızla konuşma
- Kelimeleri yutma
- Ses atlaması
- Ses titremesi
- Sesi ayarlayamama
- Kelime hazinesinin yetersiz olması
- Argo ya da küfürlü konuşma…

6. Sözünü ettiğiniz videolarda beğendiğiniz, örnek aldığınız konuşma özellikleri nelerdir? Örnek verir misiniz?

Sondalar;

- Ahenkli ve etkili konuşma
- Telaffuzun iyi olması
- Dil bilgisinin iyi olması
- Jest mimiklerinin yerinde kullanılması…

7. Sözünü ettiğiniz videolarda en beğenmediğiniz, zararlı bulduğunuz konuşma özellikleri nelerdir? Örnek verir misiniz?

Sondalar;

- Tek sözcükle cevap verme

- Hitap şekli (Amerikan, Avrupai konuşma…)
- Çok alçak ya da yüksek sesle konuşma
- Konuşmanın anlaşılır olmaması
- Yaşına, cinsiyetine, fiziksel gelişimine uygun olmayan ses ve konuşma…

8. Özellikle çocukların konuşma becerilerinin gelişimi için videoları nasıl değerlendirirsiniz? (Model alma açısından)
9. Sizce yetişkinlerde de videolardaki konuşmalar etkili mi? Örnek vererek açıklar mısınız?
10. İzlediğiniz videolardaki konuşma biçimlerini model alıp taklit ettiğiniz, kullandığınız oldu mu? Örnek verir misiniz?
11. Videolardaki konuşma biçimlerini çevrenizdekilerin (anne- baba, çocuk, eş, komşu…) model alıp taklit ettiğini, kullandığını düşündüğünüz oldu mu? Örnek verir misiniz?
12. Sizce konuşma içerikli videolar, kelime dağarcığınızı artırdı mı? Örnek verir misiniz?
13. Sizce konuşma içerikli videolar, çevrenizdekilerin kelime dağarcığını artırdı mı? Örnek verir misiniz?
14. Sizce konuşma içerikli videolar, ifade gücünüzü artırdı mı? Örnek verir misiniz?
15. Sizce konuşma içerikli videolar, çevrenizdekilerin ifade gücünü artırdı mı? Örnek verir misiniz?
16. Konuşma içerikli videolardaki konuşanların olumsuz özellikleri nelerdir?

Sondalar;

- Geveze
- Tekrarcı
- Gafçı
- Bilgiç/ukala
- Dedikoducu…

Ek 7. Etik Kurul Onay Belgesi

Evrak Tarih ve Sayısı: 08.02.2021-E.22660

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Etik Komisyonu

Sayı : E-77082166-302.08.01-22660
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 08.01.2021 tarihli ve 80287700-302.08.01- 3344 sayılı yazı.

İlgi yazınız ile göndermiş olduğunuz, Enstitünüz Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Eğitim Teknolojisi Bilim Dalı **Yüksek Lisans Öğrencisi Rukiye YÜKSELAY'ın, Prof. Dr. Gülgün BANGİR ALPAN'ın** danışmanlığında yürüttüğü *"İnternet Videolarının Konuşma Becerisi Üzerine Etkisi: Öğretmen, Öğrenci ve Diğer Paydaşların Görüşleri"* adlı tez çalışması ile ilgili konu Komisyonumuzun **26.01.2021** tarih ve **02** sayılı toplantısında görüşülmüş olup,

İlgilinin çalışmasının, yapılması planlanan yerlerden izin alınması koşuluyla yapılmasında etik açıdan bir sakınca bulunmadığına oybirliği ile karar verilmiş ve karara ilişkin imza listesi ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Araştırma Kod No: 2021-133

Komisyon Başkanı

Ek:1 Liste

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ek 8. Özgeçmiş

Kişisel Bilgiler

Soyadı, Adı : Yükselay, Rukiye

Uyruğu : T.C.

Eğitim

Derece	**Okul**	**Mezuniyet yılı**
Yüksek Lisans	Gazi Üniversitesi	2022
Üniversite	Kırıkkale Üniversitesi	2014
Lise	Fatih Sultan Mehmet Lisesi	2007

İş Deneyimi

Yıl	**Yer**	**Görev**
2019-Halen	Yüksekova/Hakkâri	Türkçe Öğretmeni

Yayınlar

Genç, R. (2014). *159. Sokak*. Ankara: Yason.

Yükselay, R. (2018). *3. Basamak*. Ankara: Yason.

Yükselay, R. & Özerbaş, M. (2018, Eylül). Türkiye'de 2014-2018 Yılları Arasında Gerçekleştirilen Dijital Teknoloji Araştırmalarındaki Eğilimler, *Uluslararası Öğrenme Öğretim ve Eğitim Araştırmaları Kongresi*. Amasya Üniversitesi, Amasya, 467-472.

Yükselay, R. & Bangir Alpan, G. (2022, Kasım). İnternet Videolarının Konuşma Becerisi Üzerine Etkisi: Öğretmen, Öğrenci ve Diğer Paydaşların Görüşleri, *Uluslararası Türk Dünyası Eğitim Bilimleri Kongresi*. Gazi Üniversitesi, Ankara.

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR…